ISSN 2303-8411

ЖИВОТВОРНИ ИСТОЧНИК

ЧАСОПИС ЕПАРХИЈЕ ЗВОРНИЧКО-ТУЗЛАНСКЕ ❖ БРОЈ 29 ❖ ГОДИНА VI ❖ ПРЕОБРАЖЕЊСКИ БРОЈ

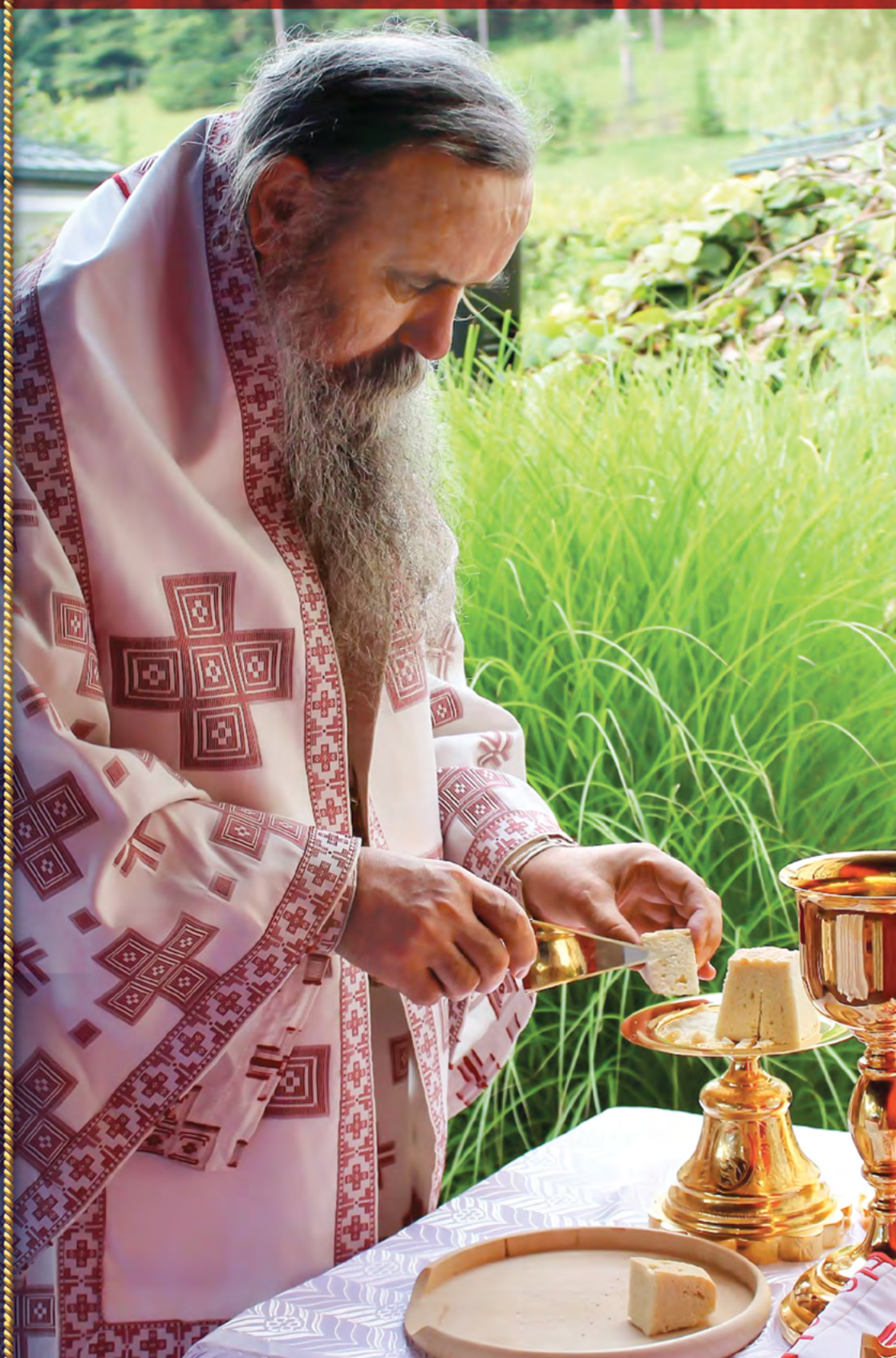

ПРЕОБРАЖЕЊЕ ХРИСТОВО И ПРЕОБРАЖЕЊЕ НАШЕ

СВЕТИ ЈОВАН ЗЛАТОУСТИ - ПРОТИВ ЛЕЧЕЊА КОД ВРАЧАРА

УЗОР МАЈКЕ У СРПСКОЈ ИСТОРИЈИ И ЛИТЕРАТУРИ

ОТАЦ СЕРАФИМ РОУЗ - ЧУВАЈТЕ БЛАГОДАТ БОЖИЈУ ПРАВОСЛАВНУ

ВЈЕРОУЧИТЕЉ У ШКОЛИ И ВАН ШКОЛЕ

ЗЕМЉИ СО

ISSN 2303-8411
9 772303 841000

Света великомученица Марина – Огњена Марија

Марина беше рођена крајем трећег века током владавине цара Диоклицијана у Јужној Анадолији, у Писидији Антиохијској. Беше једина кћи својих незнанобожачких родитеља. Када имаше 5 година мајка јој умре, а пошто отац Едесије беше незнанобожачки жрец, заузет да би о њој могао сам бринути, он је предаде под старатељство жени која тајно беше Хришћанка. Далеко од идола жреца Едесија и његове богохулне вере, ова племенита жена васпитаваше Марину у Хришћанској вери и духу. Једног дана призна оцу да жели да се покрсти и да као девственица постане невеста Христова. Отац то не могаше прихватити, омрзну је силно због вере њезине и одрече је се као кћери. У то време Олимврије, нови царски намесник, беше дошао у Писидију. Од самог његовог доласка отпоче љути прогон Хришћана. Једном, видевши петнаестогодишњу Марину у пратњи своје помајке, Олимврије се толико занесе њеном лепотом да помисли да је узме себи за жену. Сазнавши да је Хришћанка, Олимврије покуша да је придобије ласкањем, да је приволи идолима, а када му то неуспе, запрети јој љутим мучењем. Како није успео у својим плановима он нареди џелатима да страшно муче Марину. Након тога је бацише у тамницу. Зли демон, гледајући да његов слуга Олмврије, не може да савлада Марину нити да је натера да падне ничице пред лажне богове, поста очајан па хтеде да је и сам искуша. Узевши на себе обличје црног змаја, он се јави Марини у тамници како би је уплашио. Но, како беше неустрашива, Марина га ухвати за рогове, и чекићем који нађе тукла га је понизивши га потпуно. Велика светлост појави се са Небеса и осветли целу тамницу. Све Маринине ране наново беху исцељене и на њеном телу не оста ни један траг од мучења. (Због овог догађаја Св. Марина се често на иконама представља са чекићем у руци, како бије демона.) Безуми намесник одлучи да је следећег дана мучи у огњу и води. Али Марина све муке претрпе као у туђем телу. Живо тело јој огњем сагореваху. Свезаних ногу и руку у кључалу воду бацише. Тада Марина погледа у небо и завапи Господу: „Господе Боже мој, молим ти се да развежеш ноге и руке моје, и нека ова воде буде вода мога крштења. Обуци ме у хаљину спасења, скини са мене старог и одени ме у новог човека. Овим крштењем учини ме достојном вечног живота, и учврсти ме у вери Твојој.“ Тада велики земљотрес затресе целу Писидију. Конопци којима беше свезана попуцаше и она се три пута погрузи у води у име Оца и Сина и Светога Духа. Изађе жива и здрава из воде, славећи Господа. Тада се зачу глас Господњи с Неба и сви који бејаху присутни чуше:“ Благословена јеси, Марина. Ти се крсти и поста достојна да носиш круну невинисти.“ Многи тада оставише своју веру незнанобожачку и постадоше Хришћани. Кад намесник то виде, нареди да сви до једног буду посечени. Тако и они задобише неувенљиве венце мучeништва. Процењује се да их је било на хиљаде. Видевши да не може победи Марину, опаки намесник нареди да јој се одруби глава. И одсекоше јој главу у доба цара Диоклицијана (284-305). Тако се Св. Марина уброји у војску мученика, који вечно живе у Царству Небеском.

ЖИВОТВОРНИ ИСТОЧНИК

САДРЖАЈ:

ДУХОВНЕ ПЈЕСМЕ – *Епископ Фотије* 4

ПРЕОБРАЖЕЊЕ ХРИСТОВО И ПРЕОБРАЖЕЊЕ НАШЕ – *Бојан Чечар, протођакон* 6

ТАМА НОЋИ – *Георгије Флоровски, протојереј* 8

СВЕТИ ЈОВАН ЗЛАТОУСТИ - ПРОТИВ ЛЕЧЕЊА КОД ВРАЧАРА 12

ЗИДАЊЕ НА ТЕМЕЉУ ВЈЕРЕ СВЕТИХ АПОСТОЛА ПЕТРА И ПАВЛА – *Милош Зекановић, протонамјесник* 15

ШТА ЈЕ ЉУБАВ? – *Андреј Конанос, архимандрит* 17

СВ. НИКОЛА КАВАСИЛА - НА КОЈИ НАЧИН СВЕТО ПРИЧЕШЋЕ ИЗОБРАЖАВА ЦРКВУ? 20

АГАПА У РАНОЈ ЦРКВИ – *Синиша Максимовић, протојереј* 21

ЧУВАЈТЕ БЛАГОДАТ БОЖИЈУ ПРАВОСЛАВНУ – *Серафим Роуз, јеромонах* 24

ЊУ-ЕЈЏ -ДУХОВНИ СУПЕРМАРКЕТ 25

ПУТ НАРОДНОГ СПАСА – *Давор Арнаут, ђакон* 27

ПАТРИЈАРХ КИРИЛ - СРЕЋАН ПОРОДИЧНИ ЖИВОТ СВЕШТЕНИКА ЈЕ ПАСТИРСКИ ЗАДАТАК 29

УЗОР МАЈКЕ У СРПСКОЈ ИСТОРИЈИ И ЛИТЕРАТУРИ – *Глигор Муминовић* 31

ВИЗИЈА СВЕТОГ ОЦА ЈОВАНА КРОНШТАДСКОГ 34

ВЈЕРОУЧИТЕЉ У ШКОЛИ И ВАН ШКОЛЕ – *Синиша Шаренац, протонамјесник* 37

ОСВЕТА ЈЕ МОЈА И ЈА ЋУ ЈЕ ВРШИТИ – *Владислав Ципин, протојереј* 41

ПРЕЛАЗАК ГРАНИЦЕ СМРТИ 45

ЗЕМЉИ СО – *Јелена Калајџија* 48

ИСАК ЊУТН О ВАСКРСЕЊУ МРТВИХ 50

Излази са благословом
Његовог Преосвештенства Епископа
зворничко-тузланског г. ФОТИЈА

Година VI, број 29, (преображењски), Бијељина, 2019.

Главни и одговорни уредник
протођакон Бојан Чечар

Технички уредник
протојерej-ставрофор Љубомир Самарџић

Секретар уредништва:
Остоја Дикић

Уредништво часописа:
протојерej-ставрофор Љубомир Самарџић, *протонамјесник* Синиша Шаренац, *јерej* Дражен Ракић, *протођакон* Бојан Чечар, *ђакон* Немања Ерак, и Остоја Дикић

Адреса уредништва:
Ул. патријарха Павла 40, 76300 Бијељина,
E-mail: casopiszivotvorniistocnik@gmail.com

Часопис излази четири пута годишње

Сарадници часописа:
протојерej-ставрофор Ђоко Б. Лазић, *протојерej-ставрофор* Зоран Илић, *протојерej* Драгиша Симић, *протојерej* Александар Михајловић, *протојерej-ставрофор* Жељко Теофиловић, *протонамјесник* Јован Максимовић, *протонамјесник* Милош Зекановић, *протојерej* Драган Илић, *јерej* Срђан Васиљевић, *јерej* Милош Тришић, *протонамјесник* Драган Марковић, *протонамјесник* Ненад Савић,*протођакон* Кристијан Ђокић, *ђакон* Бојан Јокановић, *ђакон* Давор Арнаут, Данијел Васић, Бранислав Недић *и* Милица Игњатов

Издавач:
Издавачка кућа
Епархије зворничко-тузланске „СИНАЈ“
Ул. патријарха Павла 40
76300 Бијељина, тел: (+387) 055-222-300
факс: (+387) 055-210-960

Лектор:
ђакон Давор Арнаут

Графичка припрема
ЕУРОГРАФИКА, Зворник

Тираж:
4600

ЗАШТО БОГОСЛОВ?

Богослов да би о Богу зборио
богослов да би о добру говорио
богослов да би Заповести творио
богослов да би духове укротио
богослов да би немоћне збринуо
богослов да би отпале вратио
богослов да би тајне схватио
богослов да би кротке наследио
богослов да би сиромахе обогатио
богослов да би ругање трпео
богослов да се не би поносио
богослов да би се молио
богослов да би се духовно богатио
богослов да би добро творио
богослов да би се радовао
богослов да би стихире певао
богослов да би бреме другима носио
богослов да би крст понео
богослов да би себе победио
богослов да би Бога задобио.

ОЈ СРБИЈО

Ој Србијо, земљо мученика,
земљо наша крвљу заливена,
ти си мајка патњом намучена
ал' и многим сновима обдарена.

Ти си земља светих идеала,
од Косова до нашијех дана,
и тако ће бити у векове,
док божури у нама цветају.

Ој Србијо, земљо у векове,
преподобних земљо у токове,
који тебе у небеса дижу
и са нама химну теби поју,
овога и онога света.

Косовски бој

ВИДОВДАН

Видовдан је дан када смо ми
Срби прогледали видећи пред
собом надмоћнијег непријатеља,
али Косовски јунаци за то и дођоше,
да живот свој положе за многе.
За мене, тебе и за нас.

И на месту њихове жртве ниче по један божур,
а на месту главе Обилића и Светог Цара Лазара
по букет и тако до данас цветају.

Видовдан, то смо сви ми на жртву принешени
и ево до данас видамо косовске ране
а косовке девојке их уљем
и вином заливају.

Видовдан обједињује све наше празнике
и Светог Саву и Светог Илију и Свете Враче,
јер сви су они на Косову били
гледајући ту величанствену битку
крста и полумесеца
и крст је победио,
јер жртва победи а то је голгота наша.

Зато је Видовдан празник
и Цркве и државе и војске
и просвете и свих Православних Срба.
У свима нама Видовдан живи
и као божур до следећег Видовдана цвета,
и тако ће бити до краја века и света.

Јер Видовдан је наш свесрпски Сабор,
на којем крстом и васкрсењем
Царство Небеско задобијамо.

Епископ зворничко-тузлански ФОТИЈЕ

ПРЕОБРАЖЕЊЕ ХРИСТОВО И ПРЕОБРАЖЕЊЕ НАШЕ

„И преобрази се пред њима, и засија се лице његово као сунце, а хаљине његове постадоше бијеле као свјетлост“. (Мат. 17, 2)

Празник Преображења Христовог је један од најважнијих празника за разумијевање саме суштине наше хришћанске вјере. Када би нас неко питао који су то главни празници у Православној цркви, већина би нас без икаквог двоумљења одговорила – Божић и Васкрс. Они то свакако и јесу, међутим, празник Преображења Христовог нам на један посебан начин открива чак и оне најтананије финесе наше вјере и због тога је посебан. Да би га човјек могао појмити неопходно је да досегне један виши ниво духовне зрелости. Самим тим, није никакво чудо што се тај празник и прослављa управо у августу мјесецу, мјесецу природне пуноће и зрелости, на тај начин подсјећајући нас да је за сагледавање овог празника неопходна сва пуноћа и зрелост духовног и благодатног живота у Цркви Христовој. Ако погледамо и на сам догађај Преображења Христовог видјећемо да се Христос није преобразио чак ни пред свим Својим ученицима. Само су тројица ученика – Петар, Јаков и Јован – били удостојени да угледају преображеног Христа. По Предању Цркве ова тројица су била оличење три највеће хришћанске врлине – Петар вјере, Јаков наде, а Јован љубави. Другим ријечима, за досезање духовних висина и за сагледавање несагледивог, тј. нестворене благодати и свјетлости Божије, неопходан је напредак и раст у хришћанским врлинама и духовном подвигу. Но, иако се ово чини тешким и недостижним, сваки крштени човјек и хришћанин има задатак да стреми ка вићењу онога што се збило прије двије хиљаде година на гори Тавор. Готово цијела православна духовност заснива се управо на могућности гледања, причешћивања и сједињавања са преображењском благодаћу Христовом. То је нарочито изражено од 14. вијека и свештених исихаста на Св. Гори па све до великих и светих стараца савременог доба. Сви су они цијелим бићем својим чезнули да се и сами испуне и сједине са нестворeном благодаћу и свјетлошћу Христовог Преображења.

Свети дарови

У Св. писму читамо да је Христос са Собом *узео Петра, Јакова и Јована брата његова и да их је извео на гору високу саме. И ту се преобразио пред њима, и засијало се лице његово као сунце, а хаљине његове постадоше бијеле као свјетлост (Мт. 17, 1-2).* Наједанпут, из Тијела Христовог избила је снажна свјетлост коју Његови ученици у почетку нису могли издржати и попадали су лицем на земљу. Али, убрзо су и сами добили нешто од те свјетлости и могли су да гледају оно што је простим чулима недоступно. Чак су видјели *Мојсеја и Илију* – који су се појавили заједно са том свјетлошћу – *и који су говорили са Њим.* (Мт. 17, 3). Св. Григорије Палама, светитељ-исихаста, који је нарочиту пажњу посветио тематици Преображења Христовог, каже да свјетлост Господњег Преображења није свјетлост која настаје и нестаје, не може се ограничити и није подложна моћи чулног опажања, мада је за кратко вријеме и на самом врху горе била видљива тјелесним очима, или како неко каже: „Промјеном чула коју је у њима изазвао Дух Свети тајници Господњи били су тада приведени из стања тијела у стање духа“. Иако су много времена провели са Христом ученици Господњи нису до краја могли знати ко је Он заправо.

До тренутка Преображења они су Га видјели само као човјека. Међутим, сада схватају да тај њихов учитељ није обичан човјек већ је Сам Живи Бог. Као додатна потврда овога, чује се и глас Оца небеског који каже: *Ово је Син мој љубљени, који је по мојој вољи, њега слушајте (Мт. 17, 5).* Ово је све било могуће зато што су и сами били обухваћени нестворено свјетлошћу и на тај начин постали преображени. Постали су причасници Христовог Преображења. Апостол Петар чак и каже: *Господе, добро нам је овдје бити; ако хоћеш да начинимо овдје три сјенице: теби једну, и Мојсеју једну, и једну Илији (Мт. 17, 5).* Апостол Петар и сам бивајући преображен и испуњен благодаћу Божијом увиђа сву љепоту и снагу живота у заједници са Христом. Он не жели да оде одатле него жели још да се задржи. Међутим, виђење ускоро нестаје и Христос им приступа и каже: *Устаните и не бојте се (Мт. 17, 7). А они подигнувши очи своје, никога не видјеше до Исуса сама (Мт. 17, 8).*

Преображење Христово на гори Тавор

Као што смо видјели из библијског текста, главни извор нестворене благодати и свјетлости Божије за нас људе је Тијело Христово. Из њега је избила снажна свјетлост и преобразила не само Њега Самог већ и оно што се нашло у Његовој непосредној близини и околини. Ово је врло важно и за нас данас јер Црква Божија јесте управо Тијело Христово. Св. Григорије Палама каже да приступајући Тајнама, ми постајемо царски пурпур или, боље речено, царско Тијело и Крв, преображавамо се у синове Божије, постајемо учесници божанског блистања које се тајанствено излива на нас, и озарења које нас чини помазаницима и даје нам силу, сагласно обећању Христовом (Мт 13; 43) да приликом Другог доласка Оца нашег заблистамо као сунце[1]. Свети старац Порфирије на другом мјесту каже да је Бог у бескрајној љубави Својој нас поново сјединио са Црквом Својом у Личности Христовој. Улазећи у несазданy Цркву, прилазимо Христу, улазимо у простор нестворене стварности. Другим ријечима, и ми, вјерни хришћани, призвани смо да постанемо несаздани по благодати, да постанемо заједничари божанских енергија, да уђемо у Тајну Божанства, да превазиђемо наш свјетски начин умовања, да умремо као стари човјек (ср. Кол. 3,9; Римљ. 6,6 и Еф. 4,22) и да постанемо обожени и убожени. Када живимо у Цркви, живимо Христом[2].

Сви ми који смо кршћени хришћани и који се трудимо да живимо духовни живот пуним плућима кроз Св. Тајне Христове и кроз духовни подвиг имамо могућност гледања исте оне преображењске благодати коју су на Тавору гледали св. апостоли.

Ово је све важно да имамо на уму када прослављамо празник Преображења Христовог. Као што за прослављање Божића није довољно само одсјећи бадњак, испећи чесницу или дочекати полазника; као што за Васкрс није довољно само офарбати јаја тако исто и за Преображење није довољно само осветити грожђе и причати о временским мијенама, већ треба покушати своје очи истински усмјерити на висине Тавора и молити преображеног Господа да преобрази очи наше и сва наша чула како бисмо могли заиста угледати Њега као истинског Спаситеља и Господа. Неопходно је и тјелесно биће своје, кроз св. тајну причешћа, сјединити са преображеним Тијелом и преображеном Крвљу Христовом како би нас оно и изнутра преобразило и просвијетлило нестворeном благодаћу Христовом.

Бојан Чечар, *протођакон*

1 Свети Григорије Палама, *Господе просвети таму моју,* Сабране беседе, Образ светачки, Зборник текстова, Београд 2005, стр. 471-472.

2 *Живот и поуке старца Порфирија Кавсокаливита*, Беседа, Нови Сад 2005, стр. 198.

ТАМА НОЋИ

"Зло је међу нама".
Постојање зла је парадокс и мистерија.

Постојање зла као парадокс

Како је, у свету кога је створио Бог и чије је законе и услове живота установила божанска мудрост и доброта, могуће присуство зла? За зло је тачно да се противи Богу. Оно квари Његову творевину и одбацује Његове одлуке. Зло је то које није створио Бог. И док Божанство установљава разлоге за све што постоји и Свевишњи сам успоставља "довољне разлоге за живот" неко може да потврди да зло као зло постоји у инат недостатку разлога за животом, да постоји без иједног разлога свога постојања. Као што је рекао Св. Григорије Ниски, то је "непосејана биљка без корена и семена". Неко може рећи: зло је појава без основа, phaenomenon omnio non fundatum, а Бог је створио све основе за свет.

Наравно, постоје увек и свуда узроци и разлози за зло. Условљеност зла је нарочито својствена. Узроци и разлози за зло су увек апсурдни и више или мање скривени. Ова чудна узрочност не улази у идеал низа Божијих деловања у свету. Зло се дели и раздваја. Та узрочност долази од противника Творца и уништитеља света. Зашто и одакле долази та разарајућа моћ? Све праве силе припадају Богу и само Богу. Неко се запитао да ли је постојање зла примерено постојању Бога. Ипак та незванична сила није само анемични фантом. То је заиста сила, насилна енергија. Супротстављање зла Богу је врло активно. Добро је заиста ограничено и угњетавано побуњеним злом. Бог се бори са силама мрака. У тој борби има правих губитака и добро се непрестано смањује. Зло је онтолошка опасност. Хармонија у свету, промишљена и васпостављена у Богу, заиста је у

о. Георгије Флоровски

растројству. Свет је пао. Савршени свет је окружен сетним мраком ништавила. Није више то тај свет који је зачео и створио Бог. Ту су морбидне новине, нове егзистенције, отпале али стварне. Зло се додаје творевини Божијој а поседује чудесну силу имитирања творевине. У ствари, зло је продуктивно у своме уништењу. У палом свету, несхватљив је остатак који је ушао у творевину против воље Божије. У ствари, свет је украден од Оца и Творца. То је више од интелектуалног парадокса; то је скандал, тешко искушење за веру, због овог, надасве, уништења егзистенције од стране зла које је непоправљиво. Висока универзална нада нас спречава директним свеоком - Светим писмом и експлицитним учењем Цркве. То ће бити спољна тама "синова проклетства" у долазећем свету. У случају постојаности зла, сва пустошења и настраности су произведене да би вечно били у парадоксалној вечности пакла. Пакао је неповољан доказ вртоглаве моћи зла. У судњем дану, ововековне борбе између Добра и зла, сва штета је произведена међу бићима која ће бити научена последњом објавом осуде зла. Изопачена подела улази у свет Божији насилно желећи да буде вечна. Јединство света је нарушено заувек. Зло жели да буде вечити поробљивач. Непопустљивост у злу, одлучна грешност, нису никада прекривене свемоћним Божијим сажаљењем. Ми смо већ сада у царству пуне мистерије.

Постојање зла као мистерија

Господ даје одговор злу. "Прастари закон људске слободе", као што је рекао Св. Иринеј, "још увек је од Бога, који је одобрио достојанство бића од почетка". Свака божанска принуда или насиље су искључени. Бог је оштро узвратио злу за све кроз вољеног Сина који је сишао у свет да поднесе грехе људи и све твари. Божији апсолутни одговор злу је био крст Исусов, муке Слуге

Божијег, смрт оваплоћеног Сина. "Зло почиње на земљи и узнемирава небеса, и узрокује Синовљев силазак на земљу", закључује један руски проповедник у XIX веку. Зло је узрок да Бог сам страда и прихвати Своје страдање на крају. Слава вечног живота сија победоносно из гроба оваплоћеног Сина. Муке Исусове су тријумф и пресудна победа. То је такође тријумф божанске љубави која призива и прихвата све без принуда. Од тада свако зло нам је дато без састрадалне љубави Божије. Љубав и сублимирана величина Божија су нам показани у завијеној форми зла и греха… Felix culpa quae tantum et talem meruit habere Redemptorum.

Неко је дефинисао зло као ништавило. Зло не постоји само у, већ и изван добра. Зло је тотална негација, осакаћење или несташица. Несумњиво, зло је недостатак или дефект, defectus. А и састав зла је такође парадоксалан и супротан. Зло је празнина ништавила, али празнина која постоји и која гута и прождире биће. Зло је немоћ, никада створена а тако разорне енергије. Зло се никада није уздигло, већ је стално у паду. Оно понижава биће страхом. Ипак, у основи зла постоји нека умишљена величина. Некада постоји и нешто генијално у злу. Али је ипак хаос и одвајање, разбијање које стално траје, растављање свих бића. Међутим, зло је без сумње добро организовано. У том тужном царству илузија и лажи, све је противречно и двосмислено. Зло постоји само кроз добро које деформише, али и прилагођава својим потребама. Тај разобличени свет је стварност коју само зло потврђује. У ствари, проблем зла није чисто философски проблем, и зато никада неће бити решен научним путем. То више није чисто етички проблем и на плану природног морала нико не може надвладати борбу добра и зла. Проблем зла може бити решен само теолошким (религијским) путем. Значење зла је чврсто супротстављање Богу. Оно је отпорно и непослушно. Заједнички извор зла у правом смислу те речи је грех, тј. противљење Богу и трагично одвајање од Њега. Мишљења о слободи избора су увек јалова и двосмислена. Слобода избора, "libertas minor" блаженог Августина и гномичка воља Св. Максима Исповедника (Thelema gnomikon), су унижене слободе, умањене и осиромашене, слободе које постоје после пада творевине. Дуалитет, два корелативна смера, не припадају суштини слободе првостворених бића. То се мора вратити покајаним грешницима кроз аскезу и милост Божију. Првородни грех није био само погрешан избор и смер, већ одбијање да се узнесемо Богу и бежање од Бога.

Према мишљењу Св. Атанасија, човеков пад се састоји у чињеници да је човек оградио самог себе и да је почео да се заљубљује у себе. Кроз тај акценат на самом себи, човек се окренуо од Бога и раскинуо духовне, слободне везе са Њим. То је врста делиријума, еротска опседнутост собом, и на неки начин духовни нарцизам. Кроз све ово, човек се изоловао од Бога и постао свестан своје умешаности у ванкосмичке токове. Неко може рећи да је то била деспиритуализација људског постојања.

Заправо, избор, као такав, није био потпуно могућ за прве грешнике јер зло није још увек постојало у идеалним условима. А ако је и било избора, то није био избор између добра и зла, већ избор између Бога и њега (човека). Између служења и лењости. Тако је и Св. Атанасије описао пад и првородни грех у свом делу "Против многобожаца". Позив првом човеку, урођен у природи, је да воли Бога дечијом привржености и да Му служи у свету у коме је човек био именован да буде пророк, свештеник и цар. Била је то молба очинске Божије љубави синовљевој човечанској љубави. Несумњиво је да испуњавање Божијих заповести и праћење Његовог пута, укључује тоталну близину божанских дела. Безгрешан човек није имао ништа да жртвује, јер све што је имао потицало је од милости Божије. Овде имамо нешто дубље од обичне страствене везаности за свет. То је била трагедија изопачене љубави. Све остало је дошло као резултат и смрт и разградња човечијег састава. У сваком случају, пад је прво био у духовном свету, јер се догодио у анђеоском свету. Схватање првородног греха је свуда исто самољубље, понос и сујета. Све остало је последица духовне катастрофе у различитим подручјима људских могућности. Зло долази одозго а не одоздо, од створеног духа а не од материје. Ово је дубље од погрешног избора, а чак и од избора између већег или мањег зла. Било је то безверје, сулудо одвајање од Једног Који је достојан љубави. Ово безверје је главни извор (негативне црте) зла. Било је то прворођно, фатално, противљење. Неопходна је обазривост и непоистовећење пале природе са нераздвојивом савршености све твари. Ту нема ничег болесног и злобног у "природној несавршености" створене природе, осим оног што долази одозго после пада. У природи пре пада може

се говорити о недостатку или мани. У палом свету постоји нешто више - изопаченост, одбојност, богохуљење и насиље. То је подручје узурпације. Црна плима изопачене љубави прекрива сва бића и продире у космос. Поред свих негација зла може се разликовати лажна позитивност, првобитна развратност, егоистичка произвољност ограничености личности. Пали свет је децентрализован, или чак постављен око замишљеног или непостојећег центра. Може се рећи да је тај круг деформисан и да личи на елипсу са два супротна пола: Богом и антибогом. Сада постоје две струје које се пресецају и прожимају, али обе остају суштински различите. Неко ће рећи, то су два света у једном: то су два града по мишљењу блаженог Августина. Зло, које почиње практичним атеизмом, ставља себе на Божије место, резултујући тако теоретски атеизам и претварајући се у божанство. У том дуалном свету права слобода не постоји. Слобода избора је далека и бледа слика праве слободе.

Тенденција и тежња зла према тој граници потпуне дезинтеграције је снажно наглашена свуда.

Зло је створено личним посредником. Зло, у правом смислу те речи, постоји само у личностима и у њиховим делима. Физичко и космичко зло је такође потекло из људских дела. Зато зло има моћ и може бити активно. За зло је невероватна лична активност. Али та активост ће се неизбежно ширити до безличног. Зло деперсонализује своју личност. Ипак, потпуна безличност не може бити остварена, јер постоји моћна граница која не може да се пређе.

Чак и демони не могу престати да буду личности. То је суштински облик њихове егзистенције који не могу да изгубе. Од када је личност "слика Божија" у духовним бићима, може да се сачува само у сталном односу са Богом. Одвојена од Бога личност нестаје. Таква отуђена личност, која се затвара у себе, често се сама губи. У свету греха увек постоји тензија између две ствари: "ја" и нешто безлично представљено инстинктима или чак страстима.

Страсти су место, седиште зла у човековој личности. Страсти, ta pathi, активне су, оне наводе. Личности запоседнуте страстима су пасивне, ограничене и пате. Страсти су увек безличне; оне су скуп космичких енергија које чине човекову личност својим

Христос на крсту

затвореником и робом. Слепе су и заслепљују све које запоседају. Човек који је обузет страшћу не ради ништа својевољно већ је поробљен: fata trahunt. Често губи и свест о постојању слободног посредника. Он сумња у постојање и могућност слободе, сумња уопште. Усваја неминовност као облик реалности (по мишљењу Charlesa Renouvier). Као последица овога, он губи своју личност и свој лични идентитет. Постаје хаотичан, са много "лица", то јест маски. "Страствени" човек није сасвим слободан, чак може да остави утисак активне и енергичне особе, а није ништа више од "масе" безличних утицаја. Он је хипнотисан тим утицајима који практично господаре њиме. Произвољност није слобода, већ је чак замишљена слобода која производи ропство. У духовном животу ми се боримо против страсти. "Бестрашће" је главни циљ духовног уздизања. "Бестрашће", apatheia, углавном је површно разумевано и интерпретирано. То није равнодушност, нити хладна неосетљивост срца. Напротив, то је активно стање, стање духовне активности које се стиче само после борбе или тешких искушења. Тачније, то је независност од страсти. Свака личност поседује своје "ја" као нешто добијено, ослобађајући себе од ропства. Човек може себе повратити само у Богу. Истинито "бестрашће" је остварено само у сусрету са Живим Богом. Стаза која води тамо је стаза послушности, служења Богу, али ова служба ствара праву слободу, конкретну слободу, слободу синова Божијих. Људска личност је апсорбована у зло безличном средином, чак и да грешник жели да буде слободан. У Богу се личност васпоставља и реинтегрише у Св. Духу, а чврстом дисциплином се одређује индивидуа.

Зло нам се јавило у свету, прво као патња и туга. Свет је празан, хладан и равнодушан ("равнодушна природа" код Пушкина). То је недођија. Сви патимо због зла. Зло распрострањено по

свету, узрокује наше патње. Схватање опште патње нас понекад донесе до ивице очаја. Свеопшту патњу није први открио Шопенхауер. Она је потврђена још код Св. апостола Павла (Рим. 8, 20-22) који нам је дао врло јасно излагање: зло је представљено у творевини кроз грех. Сва творевина пати. То је космичка патња. Целовитост света је затрована злом и злим енергијама, а због тога читав свет пати.

Компликовани проблем Теодицеје је инспирисан чињеницама о патњи. То је главни проблем и за Достојевског. Свет је тежак, окрутан и немилосрдан. Свет је ужасан и застрашујући: teror antquus. Хаос је у њему, пун подземних олуја и елементарних непогода. Човек је несигуран и изгубљен у оваквом, негостољубивом свету. Зло нас напада, не само споља, из спољне средине, већ и изнутра, из наше саме личности. Ми смо болесни и због тога патимо. Опет се долази до неочекиваног открића не само да патимо због зла већ и чинимо зло. Неко је одушевљен злом и несрећом. Неко је срећан због "цвећа зла". Неко сања "идеал Содоме". Амбис злобно зове. Некад неко воли оба пута. Неко је тиме очаран. Лакше је радити зло него добро. Свако у себи може да открије "подземни свет" таме, подсвесну пуноћу злог семена, које је пуно окрутности и обмана. Анализирајући "Јаук" Достојевски, а и многи други, схватили су да то није болестан сан песимисте, који гледа у живот као кроз црне наочаре. То је истинито откривење тужне реалности наше егзистенцијалне ситуације. То се исто може наћи у списима старих хришћанских учитеља духовности. То је делиријум, духовна грозница, libido у сржи "овог света" и у сржи наше егзистенције. Не бисмо могли да питамо луду и манијакалну особу за разлоге. Она нема разлоге за своје лудорије, она је изгубила разум, луда је. Ориген је „био близу“ да нађе решење када је одредио узрок греха у духовном свету као досаду и залудност (desidia et laboris taedium in servando bono), или засићеност божанском близином и љубављу (De princ.. II, 92, 83). У сваком случају, оцењујући себе, налазимо у срцу и у разуму многа оживљавања истог делиријума и апсурда. Libido није исто што и путена страст. То је шири појам. То је синоним за самољубље које потиче од греха. Зло је у човеку гордост, безосећајност, слепило ума и тешкоћа у срцу. Човек се затвара у себе, изолује се и одваја од свих. Зло има много облика и хаотично је. Постоје и неки контрастни облици у злу: агресија, "воља за моћи", садизам и солипсистички облик: равнодушност и хладно срце. Зло се раслојава унутар себе, то је неслога и дисхармонија, inordinatio. Зло је двосмислено, поколебљиво и променљиво. Оно нема чврст карактер. Седиште зла у човеку је у дубини срца, и није само у делима. Природа је сама по себи затрована и више није чиста. Динамична је или функционална настраност која није утврђена у метафизичкој трансформацији. Постојање зла је паразитско постојање, јер зло егзистира због добра, ex ratione boni. Састав првог и палог света су исти, али се разликује принцип организације. Иако динамична, изопаченост је непреобраћена. Он који је својевољно сишао у понор зла није устао сам. Његове енергије су биле исцрпљене. Без сумње, чак и у демонским дубинама, творевина остаје дело Божије и Божије црте са ње се никада не могу избрисати. Слика Божија, помрачена безверјем греха је ипак остала нетакнута и због тога је чак и у бездану онтолошко божанско у нама, због милости Божије. То је истина, иако има оних који тврдоглаво одбијају крст, који су неспособни да приме Животворне дарове Божије Љубави. Метафизички идентитет није уништен ни међу демонима. Демони су још анђели по природи, како каже Св. Григорије Ниски, а анђеоско достојанство није потпуно уништено у њима.

Можда ипак можемо да кажемо да је слика Божија у човеку сигурно парализована и неделотворна после одвајања од Једног Који ће увек остати у тој слици. То није довољно да се опет уздигнемо ка Богу, већ је неопходна жива заједница са Њим који је оживео мртвог човека заробљеног у греху и злу. Парадокс зла је у расцепљеној људској егзистенцији и пуноћи космичког састава... Парадокс је у брзом дељењу живота, раздвајању од Бога. То је као да постоје две душе у једној особи. Добро и зло су чудно измешани, али синтеза није могућа. "Природно" добро је превише слабо да се супротстави злу. Зло постоји само кроз добро. Људска заједница је заиста учинила уступак. Ако није изгубљена, милост Божија сама може да савлада сваки људски ћорсокак.

Формална анализа зла још није довољна. Постојање зла је стварно на религиозном плану. И само кроз духовни напор, можемо разумети овај парадокс и савладати овај скандал, и продрети у мистерију Добра и зла.

Георгије Флоровски, *протојереј*
са енглеског превео
Ивица Чаировић
преузето са сајта
www.verujem.org

СВЕТИ ЈОВАН ЗЛАТОУСТИ

ПРОТИВ ЛЕЧЕЊА КОД ВРАЧАРА

Велики Отац и Учитељ Цркве, Свети Јован Златоусти, много је говорио против врачара и гатара и упозоравао људе да се код њих никако не лече. Његове речи и данас важе; данас можда више него икад. У својим беседама „Против Јудеја“, у којима је одвраћао Хришћане Антиохије да не одлазе у синагоге и моле се Јудејима, велики Отац је говорио поуку и онима који су се лечили код јеврејских врачара (као што Срби данас по амајлије и „записе“ иду код хоџа, нап. прев.). Људи којима је беседио правдали су се тиме да су болесни, и да зато одлазе код „чудотвораца“. Њима је Златоуст одговарао да су болести Божје посете ради исправљања грехова и тврдио да за такве поступке нема никаквог оправдања. У наставку доносимо део његове беседе који се тиче лечења код врачара:

„Слуге од својих господара и синови од очева трпе често чак и онда када их ови неправедно кажњавају; а зар ти не желиш да претрпиш казну од Бога Који је изнад свих (господара), и који те воли више од било ког оца, Који све предузима и чини не због гнева, него ради твоје користи? Напротив, чим се деси било каква лакша болест одмах бежиш од Његовог Господства, хиташ ка демонима и журиш у синагоге? Можеш ли на крају добити опроштај? Како ћеш опет бити у стању да Га призовеш? Може ли било ко други, макар имао и смелост Мојсеју, да умоли за тебе? Нико. Зар не слутиш шта Бог говори Јеремији о Јудејима: „Не моли се за тај народ, јер, и да Мојсеј и Самуил стану преда Ме, нећу их услишити“ (Јер. 7,16, 15,1). Тако да постоје греси који су изнад сваког опроштаја и не могу бити опроштени. При томе Јудеји, мада, привидно својим врачбинама и прекидају грозницу (у телу) – у самој ствари они то не чине, – али зато у савест уводе другу, још страшнију, грозницу, због тога што ће те свакодневно рањавати сопствена помисао, савест ће те мучити, говорећи: „Поступио си безбожно, учинио си безакоње, нарушио си завет са Христом, због лаке бољетице си издао побожност. Зар си ти једини оболео? Зар нису много више од тебе претрпели други? Па ипак се нико није осмелио на дело слично твоме: а ти, слабић и размаженко, изгубио си душу своју.

Како ћеш одговорити Христу? Како ћеш Га у молитви призвати? Са каквом ћеш савешћу ући у храм? Каквим ћеш очима гледати свештеника? Како ћеш се усудити да руком дотакнеш Свету Трпезу? Којим ушима ћеш слушати Свето Писмо које се тамо чита?“

Ево шта ће ти сваког дана говорити мучитељска мисао и савест која мори. Какво је то здравље кад у себи имаш толико тужилаца? Али ако мало претрпиш, ако одбациш, са великом срамотом из своје куће избациш оне који су хтели да те наговоре на било какве врачбине или хтели да ти на тело ставе било какву амајлију, одмах ћеш од савести добити росу спокојства. Нека те грозница пали колико хоће: душа ће ти пружати свежину бољу и спасоноснију од сваке росе, од сваке влаге. На исти начин на који ћеш, ако примиш неки врачбински „лек“ осећати се горе од оних што болују од грознице, и то због помисли о греху (који си учинио идући врачару, нап. прев.), тако ћеш сада, одбацујући све безбожнике, макар и страдао од грознице и трпео мноштво невоља, осетити се боље од било ког здравог, зато што ће ти мисао бити светла, душа весела и радосна, а савест ће те хвалити, одобравати и говорити: „Одлично, одлично, пријатељу мој, друже Христов, верни мужу, подвижниче побожности, који си пре спреман да умреш у мукама него да издаш поверено ти благочешће; у дан Суда бићеш са Мученицима“. Они су били спремни да трпе бичевање и муке да би задобили част (од Бога): и ти си се сада решио да трпиш ударце и муке од грознице и рана, само да не би пристао на безбожне врачбине и амајлије; и храњен тим надама (на вечне награде), ти ни нећеш осећати јаке болове. Ако те ова болест не однесе, однеће те, на крају крајева, нека друга: ако сада не умремо, умрећемо касније. Трулежно смо тело задобили не ради тога да бисмо, кад оно боли, пристали на безбожност, него ради тога да

бисмо се болестима утврдили у побожности. Сама трулежност и смртност тела ће нам послужити само ако будемо благоразумни, као основа славе и у дан (Суда) ће нам дати велику смелост, и не само у тај дан него и у садашњем животу. Јер, кад ти врачаре изгониш из своје куће веома их посрамивши, сви, који за то чују, похвалиће те, задивиће се и рећи један другом: тај и тај, у болести и немоћи, мада су га неки умољавали, убеђивали и наговарали да узме неке врацбине, није их примио, него је рекао да је боље и умрети у том стању него издати веру. Затим ће уследити многа клицања од слушалаца који ће сви бити задивљени, прослављајући Бога. А од колико ће то бити за тебе бити почасније, од колико слика славније, од какве части знаменитије? Сви ће (тебе) похвалити, блаженим назвати и венцем окитити; и сами ће бити бољи, поревноваће и почеће да подржавају твоју храброст. Ако и други учине оно што си ти учинио, награду ћеш добити управо ти, јер си први почео са тим ревновањем. Међутим, последица твог доброг дела неће бити само похвала, него и најбрже могуће окончање болести, зато што ће и сама јуначна одлучност твоја Бога покренути на благоволење и сви свети ће се скупа радовати твојој усрдности и из дубине срца ће се молити за тебе. Ако су овде такве награде за ту храброст, поразмисли колико ћеш венаца добити тамо, када Христос, у присуству свих архангела и ангела дође и узевши те за руку изведе те на средину тог призоришта и да сви чују, каже: „То је човек кога је некада мучила грозница, који је, кад су га веома много убеђивали да се излечи од болести због Мога имена и страха (Мога) да ме не би било чиме увредио, одбацио и презрео оне који су му обећавали да га излече (врачарским средствима), и одлучио да је боље умрети него издати љубав према Мени“. У самој ствари, ако Христос прославља оне који су Га напојили, оденули и

нахранили, још ће више прославити оне који су ради Њега исто решили да претрпе муке грознице. Није исто дати хлеб и одећу и претрпети дуготрајну болест; не, ово последње је много теже од првога. А што је већи напор то ће блиставији бити венац. О томе ћемо и сами размишљати били здрави или болесни и са другима о томе разговарати; и кад се нађемо, било када у тешкој грозници, ево шта ћемо рећи: “ А шта би било ако би нас неко оптужио, а затим нас извели на суд, а тамо нас ухвате и почну да бију; зар не бисмо онда, невољно, морали да трпимо све, и то без икакве користи и награде?“ тако ћемо и сада расуђивати; себи ћемо при томе представљати и награду за трпљење, која може да ободри душу која је упала (у чамотињу). А шта ако је грозница јака? Упореди је са огњем пакленим, који ћеш сигурно избећи ако решиш

Тако и ти, ако се одрекнеш магије, чини и враџбина и будеш умро од болести биће савршен мученик зато што си када су ти обећали оздрављење путем безбожја, ти решио да је боље да умреш у побожности. То ми кажемо онима који се хвале и говоре да демони исцељују.

да ту болест трпељиво поднесеш. Сети се колико су апостоли страдали; сети се праведника који су свагда били у невољама. Сети се блаженог Тимотеја – он никад није имао покоја од болести, него је увек живео у немоћима. Указујући на то, Павле је говорио: „Пиј по мало вина, због свог желуца и честих болести“ (1. Тим. 5, 23). Ако је такав праведник и светац, који је васкрсавао мртве, изгонио демоне и друге лечио од безбројних болести, ако је он страдао тако тешко, какво ћеш извињење имати ти који се и за време краткотрајних болести смућујеш и ропћеш?

Зар ниси слушао да Писмо каже: „Кога љуби Господ онога и кара; и бије свакога сина кога прима?“ Колико много њих и колико пута је желело да добије венац мученички? Ево, то је (трпљење у болести) прави мученички венац! Мученик не постаје само онај коме (мучитељ) заповеда да принесе жртву паганским боговима, а он реши да му је боље да умре него да ту жртву принесе: не, очито је да је мучеништво и то када човек уопште Христа ради држи оно због чега на себе може да навуче смрт. /…/ А да би се уверио да је то лаж, почуј шта Христос вели о ђаволу: „Он је човекоубица од почетка“ (Јн. 8,44). Бог каже да је реч о „човекоубици“, а ти му хиташ као лекару? Реци ми како ћеш му одговорити на оптужбу да обманама тих људи (врачара нап. прев.) верујеш више него речи Христовој? Ако Бог говори да је ђаво човекоубица, а ти људи, упркос Божјој одлуци, веле да он може да лечи болести, и ти примиш њихове враџбине и враџбинске лекарије, тим поступком показујеш да њима верујеш више него Христу, мада то не кажеш отворено. А ако је ђаво -човекоубица, очито је да су и слуге његове – демони такви. То ти је Христос показивао на самом делу: када им је Он допустио да уђу у крдо свиња, они су читаво крдо потопили у језеро (Лк. 8,33) да би ти знао да би они то исто учинили и са људима и да би их одмах погубили само ако би им Бог то допустио. Али их је он задржао и обуздао и није им дозволио да учине ишта слично: то су они и доказали кад су добили власт над свињама. Јер, ако они нису поштедели свиње, још мање би поштедели нас. Стога, љубљени, не варај се њиховим обманама, него буди чврст у страху Божијем /…/

Каква је корист , у самој ствари, да се овде на земљи добије неко исцељење, а тамо бити послат у огањ вечни? А да (врачари хвалишући се, нап. прев.)не би указивали на своја исцељења, послушај шта говори Бог: “ Ако међу вама устане пророк, или који снове сања, и да знамење и чудо и испуни се знамење и чудо, што рече, па каже: „Идемо и служимо другим боговима“: не слушајте пророка тога: јер вас слуша Господ ваш, да ли љубите Господа Бога својега свим срцем својим и свом душом својом“ (Зак. Пон. 13, 1-3).

То значи: ако неки пророк каже: могу да подигнем мртваца, или исцелим слепога, само ме послушајте, и поклонимо се демонима, или послужимо идолима; затим ако би онај који говори чак и исцелио слепога или подигао мртваца, не слушајте га ни после тога. Зашто? Зато што Бог, кушајући те, допушта овоме да то учини, не због тога што Он сам не зна расположење душе твоје, него због тога да би ти дао могућност да докажеш да ли волиш Бога. Ако је Бог тако негда говорио Јеврејима, то још више важи за нас, којима је отворио двери васкрсења, којима заповеда да се не везујемо за садашње, него да све наде своје усмеравамо ка будућем животу.“

Преузето са сајта: www.svetosavlje.org

ЗИДАЊЕ НА ТЕМЕЉУ ВЈЕРЕ СВЕТИХ АПОСТОЛА ПЕТРА И ПАВЛА

Недавно је Црква прославила празник Светих апостола Петра и Павла. Иако су ова два апостола по карактеру и образовању били различити, постоји један моменат који ту двојицу, на први поглед, дијаметрално супротних појава, уједињује и повезује. На првом мјесту, то је Богочовјек Христос, кога су волјели цијелим својим бићем и ради кога су жртвовали све, па чак и своје животе. На другом мјесту, то је реалност у којој су се нашли послије силаска Светога Духа на апостоле у дан Педесетнице. Наиме, имамо заповијест Господњу: „Идите, дакле, и научите све народе крстећи их у име Оца и Сина и Светога Духа“ (Мт. 28, 19), и реалност Римске империје у којој је многобоштво државна религија и сваки покушај мијењања поретка водио је ка сигурној смрти.

Наравно, апостоле та страшна чињеница није спријечила да испуне заповијест Христову и благодарећи томе ми данас имамо Цркву, ту невјесту Христову која у своје наручје дочекује свакога са љубављу и радошћу.

Ипак, вријеме у коме та Невјеста живи није нимало лако. Узмимо само наш српски народ. На свим пољима наше националне дјелатности примијетна је криза: у вјери, политици, култури, образовању итд., списак је подугачак, па не могу да не помислим: како би нама данас лијепо користило неколико апостола. Срећом, у лику духовних вођа наше Цркве има таквих који дјелима доказују и показују да држе апостолско прејемство и успјешно носе наш и свој крст, али и одважно настављају континуитет проповиједи и страдања за Цркву Христову које нам апостоли предадоше. Они се лако препознају јер њихов „дух дише“ у мјестима гдје столују. Каже Свети Јован Златоусти: „Довољан је један човјек са пламеном вјером, па да читав један народ преобрази“. Само, гдје наћи тог, толико нам потребног, човјека?

Мислим да не треба ићи много далеко. Ми тражимо човјека и чезнемо за њим а он је тако близу, ту у нама. Сваки хришћанин је призван да буде тај човјек који ће направити револуцију, који ће уздрмати темеље васељене и пробудити успавано човјечанство из летаргије у којој се налази. Претпостављам да сада долази колебљива мисао о томе да је немогуће исправити криву Дрину и ријешити нерјешиве глобалне проблеме. Међутим, то Господ од нас и не тражи. Он призива да у „маломе будемо вијерни“ (Мт. 25, 21). Те мале ствари о

којима Господ говори у причи о талантима нису ништа друго до свакодневне ситнице о којима скоро и не размишљамо. Буди добар муж, добра жена, послушно дијете, вриједан студент, честит свештеник, ревностан монах, не осуђуј, не лажи, не кради, не користи дуван, наркотике... То су ситнице, али те ситнице граде здравог човјека. Без здравог човјека немамо здраву породицу, а без здраве породице долазимо до кризе друштва о којој смо писали у првим редовима.

Због чега све ово пишем у контексту празника Светих апостола?

Апостолство само по себи је једна велика жртва и једно велико одрицање. Изнад свега то је плод огромне љубави коју су према Христу Господу гајили, ти наизглед необразовани и слабашни људи. Њихово најјаче оружје није била њихова ријеч, него свједочанство живота. Живот човјеков је најбоља проповијед. Ријеч ако није посвједочена животом, ма колико да је лијепа, па чак и истинита, остаје само мртво слово, демагогија која „не пије воду". Свети Серафим Саровски каже: „Стекни Духа Светога и хиљаду људи ће се око тебе спасити". Зато је хришћанство увијек било свједочанство и апостолство, свједочанство вјере и апостолско ширење вјере и страдање за исту. Ми свештенослужитељи увијек смо на мети „доброжелатеља" Цркве. Када животом својим и породицом својом свједочимо Христа васкрслога и као апостоли се боримо да ширимо вјеру, увијек имамо оне који се труде да пред људима минимизирају наше дјело, али као што смо и ми данас свједоци апостолског страдања и успјеха и иза нас ће остати дјела наше проповиједи и успјеха на повјереним нам мјестима. Као што многобошци у вријеме апостола остадоше без успјеха и противници Цркве и „врачари" нашег времана остаће послије извјесног периода само са својим неоствареним сновима. Наша моћ је увијек у Господу који нам даје снагу, а заштита у ономе кога дочекујемо знајући да је Он икона Христова.

Такође, апостолство није резервисано само за одређену групу људи. На један посебан начин сваки човјек је призван да, по дару који му је Господ дао, буде свједок Јеванђеља Христовог, ништа мање и ништа више него што су то чинили апостоли. Ми данас морамо бити свјесни сурове реалности у којој се налазимо и одговорности коју имамо као хришћани. Овдје прије свега мислим на активне вјернике наше Цркве. Не оне који пар пута током године направе екскурзију до храма за вријеме великих празника, него на нас који смо сваке недјеље у храму. Чињеница је да је све мање и мање људи у Цркви. Не бих сада писао о томе ко је кривац за то: да ли дух времена или ми који на неправилан начин свједочимо Јеванђеље. То је тема за неки други текст. У сваком случају, важно је, са пуно наде и оптимизма, потрудити се да свако од нас уради колико до њега стоји. Апостоли су исто тако били суочени са суровом реалношћу многобожачког свијета па их то није поколебало. Вјера и љубав коју су имали према Богу и жеља да Му угоде кроз испуњавање заповијести резултирала је невјероватном побједом хришћанства.

Иста сила, енергија и љубав стимулисала је послије апостола и свете оце. Свако на свој начин, да ли у свијету, манастиру или у брачној заједници, у војсци или на другим службама - свједочио је Христа распетога и Христа васкрслога.

Врло је важно схватити да епоха апостола и светих отаца није завршена, она увијек траје. У Цркви не постоји предодређење, нити елитизам. Сваки човјек је призван на светост, без изузетка. Питање је само воље и вјере. Остало сам Господ уреди јер „сваки добри дар и сваки савршени поклон, одозго је...". Све је дар Божији онима који ишту (Мт. 7, 7-8).

Дакле, будимо свјесни призива и одговорности која нам је дата светим крштењем. Сви смо ми апостоли и свједоци Јеванђеља. Иако нам може доћи мисао да је наш живот безначајан и неважан, довољан је само један мали гест па да буде инспирација која ће значити живот и радост. Све оно што радимо и чинимо, говоримо и проповиједамо, може некога привући или удаљити од Христа. Одговорност је велика, али и благослов који се даје добром и вјерном слузи. Зато се трудимо и морамо трудити да будемо те вјерне слуге које Господ никад неће оставити.

Ипак, ако као људи некада и паднемо пред животним приликама и неприликама, а то се често дешава, или дођемо до некаквог физичког или менталног Црвеног мора – до некакве, на први поглед, нерјешиве ситуације, сјетимо се да се сила Божија у немоћи показује.

Милош Зекановић,
протонамјесник

ШТА ЈЕ ЉУБАВ?

ДЕО 1. ВОЛЕТИ ЗНАЧИ ЖЕЛЕТИ ДОБРО ДРУГОМЕ

Крајем прошле године Издавачка кућа Сретењског манастира је објавила књигу «Нека Бог говори» — зборник беседа и писама грчких духовника. Нудимо нашим читаоцима одломак из ове књиге – чланке архимандрита Андреја (Конаноса; рођ. 1970).

Отац Андреј је познати проповедник, дугогодишњи водитељ емисије «Невидљиви преласци» («Αθέατα περάσματα») на радију Пиреjске митрополије. У многим градовима Грчке, Кипра и САД људи га позивају да држи предавања о духовним проблемима; текстове његових беседа са радија објављују водећи православни сајтови у разним земљама, они излазе као засебни зборници.

Љубав које у нашем свету има све мање и која је погрешно схваћена – једна је од главних тема предавања и беседа архимандрита Андреја.

Волети значи желети добро другоме

Сваком своје. За оно што се не свиђа мени уопште не мора да значи да се неће свидети ником другом. И напротив: уопште није чињеница да ће се оно што се свиђа мени обавезно свидети и теби. Зато имамо право на слободан избор: шта да слушамо, коју емисију, шта да волимо, какву музику да слушамо. Нисмо у стању да променимо друге. Зар није тако?

Међутим, постоји нешто што треба да обједини све нас, без обзира на неслагања, на различите погледе и на то што међусобно не личимо. То је љубав. И нека она не пресуши у нашим душама. Нека љубав увек буде међу нама и нека нас држи заједно као карика. Тада нећемо осећати никакав антагонизам. Нећемо ни са ким бити у непријатељским односима због било ког разлога у овом животу. Јер, обједињују нас заједнички бол и заједнички непријатељ: смрт. И заједничка тежња ка животу, ка васкрсењу, срећи и радости. Сви ми, људи, у најдубљем смислу смо повезани овим основним појмовима.

Хајде да се волимо без обзира на то што смо различити. Свако има свој карактер. Али шта је

Христос рекао? «По томе ће сви познати да сте Моји ученици ако будете имали љубав међу собом» (Јн. 13: 35). Није рекао, на пример: сви ће познати да сте Моји ученици ако слушате исту музику, ако сви имате исте погледе или ако исто живите. Свако од нас има свој карактер: ти имаш један, ја имам други. Јер и за време Свете литургије свако се моли на свој начин: твоја душа се радује, моја осећа умиљење, свако молитву доживљава на свој начин. Зар није тако? Али сви ми за време Литургије осећамо љубав. «По томе ће сви познати, — каже Христос, — да сте Моји ученици, ако имате љубав међу собом.» То је најтеже. Најтеже је сачувати љубав.

А како? Како можемо да волимо ако то прво не научимо? Тешко је волети. Волиш ли? Волиш. Чуваш у сећању оне које волиш и кажеш: «Волим га, волим је, осећам слабост према овом или оном човеку, умрећу за тог и тог...» И то се сматра љубављу. Све то називамо једном речју — љубав. Веома је тешко рећи истински «волим те». То је подвиг.

Љубав је врх. Она је превладавање, а не нешто свакодневно и уобичајено. Негде сам прочитао о једном старцу, игуману манастира. У обитељи су биле у току припреме за хиротонију једног монаха. Већ је био рукоположен за ђакона. На дан хиротоније игуман је изашао на манастирску капију да дочека почасног госта — митрополита који се спремао да дође на свечаност и друге угледне званице. Поред игумана у обитељ је улазило мноштво људи. Обични верници, монаси и други. Сутрадан, кад се све завршило, игуман је окупио братију и рекао:

— Драги моји оци, треба да вас напустим за неко време. Морам да одем како бих боље видео себе.

— Зашто да идете од нас? Ми вас толико волимо!

— Да, али сам јуче постао свестан нечега.

— Шта сте спознали, геронда? — упитали су.

— Док сам стајао на капији и чекао госте који су долазили на хиротонију приметио сам да су ми, кад се приближавао угледан човек, неко званично лице, руке постајале влажне од узбуђења. А кад су улазили обични ходочасници руке су ми биле суве као обично. Различито сам реаговао на различите људе.

— Да, — рекли су, — и шта ту има чудно? Зар то није природно?

— Можда је то за вас природно, али ја, ваш пастир, требало је већ да научим у свом животу да све волим подједнако. И да се подједнако пријатно осећам са сваким. Да волим све и да се не плашим никога, да се не повијам пред једним и да не будем смео пред другим. Треба да будем као у срцу Бога, да пребивам у Богу. Зато ћу отићи на краће време како бих се боље загледао у себе. Овде сам, због свакодневних послова и управљања, престао да се загледам у себе.

И он је на неко време отишао из обитељи како би се загледао у себе, како би пронашао у себи одговоре на питања: а да ли воли? И шта воли? Да ли је прозрачан за све? Да ли је искрен са свима? Да ли је отворен за све?

На пример, кажеш: волим. Али «волим» понекад значи «потребан си ми». И тада то више није љубав због љубави. Да, заиста, неки људи су нам потребни. Али то уопште не значи да их волимо. Волети значи желети добро ономе кога волиш. Бринути се о њему. Ако видим да човек у нечему може да напредује, желим му напредак, чак и ако ми то није «од користи».

Размисли: «Желим да се моје дете развија, зато што га волим, и није ми важно куда ће отићи зарад тога. Нека иде да се школује у било којој земљи света ако то жели. Јер га волим и желим му добро. А ако је за његово добро да рашири крила и да одлети од мене, поштоваћу тај корак. Зато што га волим. Али ће ми толико недостајати! Моје очи га неће видети и моје руке га неће додиривати, неће га мазити, неће га загрлити. Мој малишан, моје чедо, неће бити поред мене.»

Кад волиш истински, пре свега размишљаш о ономе кога волиш, о његовом добру. То је тешко. Ево шта ми је испричао један младић. Његов отац је веома желео да се син упише на факултет. То је желео «ради синовљевог добра» (тако је сматрао). Говорио му је: «Желим да се упишеш. Волим те, дечаче мој. То ти причамо ради твог добра, бринемо се за тебе.» А младић је одговарао: «Али зар ја не чиним све што могу? Чиним. Потрудићу се. Уложићу све напоре.» Трудио се, сиромах, учио је, али је на крају пао. Није се уписао. И отац му је у нападу гнева (кад се гневимо понекад откривамо своје право лице и омакне нам се оно што заиста осећамо, показујемо какви смо заиста) рекао: «Пиши пропало! Бићеш пропалитет у животу. Како сутра да одем на посао и шта да кажем онима чија су се деца уписала? Кћерка колеге из канцеларије се уписала. Како сутра да му изађем на очи и да кажем да ниси положио.» Син је схватио његову поруку: «Отац ми је увек говорио да ме воли и сад је моја вредност пала у његовим очима. Чим се нисам уписао саопштио ми је да ме не воли. Нисам успео и он ме већ пореди с колегином кћерком и прекорева ме због тога што ће га сутра бити срамота због мене на послу.»

Али зар љубав поставља услове?! «Волим те ако се упишеш,» «волим те, ако због тебе не будем морао да црвеним». «Па добро, — рећи ћете, — свеједно волимо своје дете, не претеруј.» Да, али видео си шта је рекао? «Како ћу сутра изаћи комшијама пред очи? Шта ћу рећи људима? Како ћу показати право лице своје породице? И како да кажем да се мој син ове године није уписао?» А шта се заправо десило? Зар човек вреди у зависности од тога да ли се уписао и да ли има диплому? Зар је да бисмо човека волели потребно да буде способан за изучавање наука? Не, драги мој. Ја волим човека чиме год да се бави, као што и нас Господ воли.

Упитао сам једно дете: «Кад чиниш грех, како осећаш Бога?» И дете је одговорило: «Осећам да ме гледа са чуђењем, са жаљењем и да се љути на мене.» Неко други је рекао: «Осећам да ће ме Бог казнити.» А свеци су говорили: «Кад грешимо и кад смо грешили у свом животу, осећали смо да нас Бог грли још топлије, још ватрените, с већом љубављу, зато што нам је тад био још потребнији.»

Бог воли свако Своје створење. Он воли и тебе, воли и мене. Не само кад живимо врлински, већ и кад не живимо баш најбоље, кад чинимо грешке и кад падамо.

Бог те воли чак и кад постајеш блудни син. И тада немаш вредност у Његовим очима зато што си добар или лош, већ зато што си дело Његове љубави, што си дело Његових руку. Имаш вредност и идеш путем на којем се бориш и војујеш. И Бог ти не суди, зато што зна да је оно што си данас – само тренутак, извесна етапа у твом животу, а можда и искушење које превладаваш, и зна да покушаваш да се поправиш. Не успева ти, али те Бог свеједно воли. Ти си попут

сликарског платна које Христос гледа и види како се трудиш да сарађујеш с Његовом благодаћу, да узмеш Његову кичицу и са сликаш Његов лик у свом срцу, лик Божији, лик Христове љубави. Али не можеш. Чиниш грешке: овде направиш мрљу на платну, овде бришеш оно што си замазао, овде све преокрећеш наглавачке. Знам да си данас погрешио. Али знам да је твоје платно још увек у процесу стварања и не доносим никакве закључке о теби. Поштујем те. Не поредим те ни са ким, — каже Бог. — Не подсећам те на то да имам свеце, анђеле и арханђеле, да је поред Мене Богородица, Која има изванредну душу и предивно срце. Не прекоревам те, не говорим: а зашто си ти овакав или онакав?» Не. Бог то не говори. Он нас не пореди. Он воли сваког.

Нека Бог говори: Из беседа грчких духовника / С новогрчког превела Александра Никифорова. М.: Сретењски манастир, 2015.

Не знам да ли си видео како уметник ствара слику, или пре икону, пролазећи кроз различите фазе? Он прво наноси основу, затим постепено додаје боје, сенке, руменило. Све се то одвија у почетним фазама рада и видљивог резултата још увек нема. Не може се одмах добити готова икона и однети у храм. Икона још није завршена. Такву икону не можеш да окачиш чак ни у својој соби. Она није завршена. Али се притом не може назвати бескорисном. Не сме се умањивати њена вредност, не сме се бацити. На основу ње се не могу донети никакви закључци (још је на путу). Али има вредност чак и у незавршеном виду.

Тако нас Господ воли. Зато што види да смо људи и да се помало трудимо да личимо на Њега и да стекнемо љубав од Његове љубави, живот од Његовог живота, светлост од Његове светлости. И Он то зна, и познаје нас. Зато нас воли. Кад не волиш човека може се рећи да га не знаш. Ко зна шта се заиста дешава с другим човеком – воли га. Онај ко зна да «ми други није непријатељ, а чак и ако је непријатељ, ја сам за то крив», волеће овог човека. Волећеш ону која ти је задала неиздржив бол, која те је повредила, ако схватиш да проблем није у њему и није у њој, већ у твом унутрашњем стању које још није излечено. То је твоја отворена рана која још није зарасла. То је твој бол који још није уминуо.

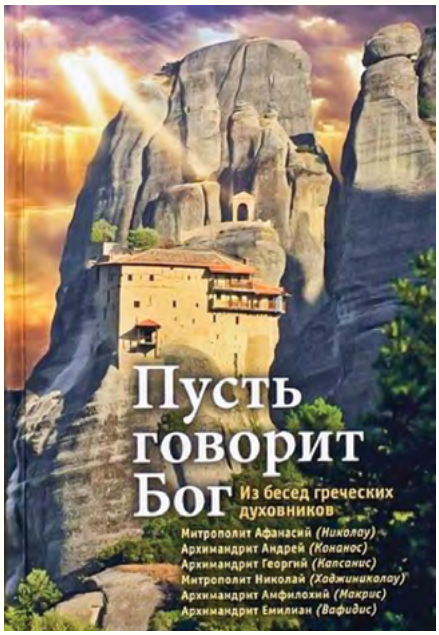

Ми немамо непријатеља. Нема непријатеља на којег би вредело трошити снагу и мрзети га. Нема таквог непријатеља на овом свету. Ако се загледаш у живот онога ко ти је учинио велико зло и ако покушаш да одговориш како и због чега је то учинио, какви су били његови мотиви, како се осећао, како је провео детињство, зашто је дошао до таквог стања, видећеш да ти није непријатељ и противник.

Зато Христос каже: «Немојте се плашити онога ко може да вас куша споља, јер вашу душу нико неће кушати.» Нико не може да ти причини штету. Кад осећаш да ти је неко нанео штету и да га због тога мрзиш, није ти заправо он нашкодио, већ нешто друго у теби није у реду, нешто друго те искушава.

У тим тренуцима упитај Бога:

— Боже мој, да ли и Ти мрзиш човека којег ја мрзим?

И Христос ће ти рећи:

— Не. Ја сам му опростио. На Голготи. Али не само онда, Ја и сад свима опраштам и све волим.

— Али како, Господе? Како можеш да га волиш?

А Бог ће ти одговорити:

— Ја видим и друге ствари које ти, чедо моје, још ниси увидео. Видим да и он веома пати. Видим да није поступио према теби тако зато што је рђав, већ зато што се сам плаши и брани.

— Али као се плаши, Боже мој? Нанео ми је толико зла... Знаш колико патње ми је задао. Изгубио сам посао због њега. Светио ми се, повлачио ме је по судовима...

— Да, — каже Господ, — али веруј, кад би могао да видиш страх у његовој души, пометњу у његовом срцу, немир његове савести, не би га мрзео. Заволео би га. Осетио би оно што се назива милосрђем. Њему је, дете моје, потребна твоја љубав. Потребна му је помоћ, а не освета. Научи да се «светиш» онако као што се Бог «свети». Он се не «свети», већ увек одговара љубављу и то разоружава.

Схвати да чак и онај кога не можеш да смислиш завређује твоју доброту и опроштај. Само што смо неискрени. И уместо да покажемо своју рану често правимо гадости. Али нема лоших, схвати то. Довољно је притиснути одговарајућу дирку у души ниткова и зачуће се мелодија љубави. Чини се да притискаш

погрешну дирку. И зато се чује какофонија, чују се хистерични гласови, свађе и увреде. Али у том човеку постоји душевни свет који још увек нисмо успели да откријемо, да учинимо тако да га виде сви људи око њега. Знам да је то тешко. Тешко је зато што сами у животу нисмо осетили велику љубав. Предлажем ти да волиш другог, а ти кажеш: «Како да га волим! Па ни ја нисам осетио велику љубав у свом животу.» И тако је са већином од нас: уместо љубави подмећемо своје личне потребе.

Један момак ми је рекао нешто што је на мене оставило изузетно јак утисак:

— Много волим једну девојку, поштујем је, одушевљавам се њоме и веома желим да будем с њом.

— И шта предузимаш? — упитао сам га.

— Ништа. Она никад неће сазнати за моја осећања.

— Зашто?

— Зато што воли другог. А пошто је заиста волим ништа јој не говорим о својим осећањима и никад се нећу мешати у њен живот. Сад завршавамо студије и желео сам да јој се приближим, да поразговарам с њом, да јој понудим да заснујемо породицу. Али кад сам схватио да размишља о другом оставио сам је на миру. Волим је и зато не разговарам с њом. Волим је и зато је избегавам.

Ето, то се зове љубав! Размишљати о добробити онога кога волиш. А пошто у овом случају добробит значи не дирати у срце, с поштовањем се односити према посебном путу којим човек жели да иде, љубав те води ка томе да чиниш незамисливе поступке, да претвараш своју љубав у сузу, у бисер, у бол, који ће источити живу воду и омити Божанском благодаћу твоје срце. И нека се чини да не испољаваш своју љубав и да је не показујеш, твоја љубав заправо постаје дубља. Човека чиниш изузетно осетљивим и истинским, поетским и часним. И једном ћеш добити награду за то. Ван сваке сумње!

(Крај следи.)

Архимандрит Андреј (Конанос)
Са руског Марина Тодић
20 / 01 / 2016

Преузето са сајта:
www.pravoslavie.ru
(српска верзија)

ЛИТУРГИЈСКО БОГОСЛОВЉЕ

СВЕТИ НИКОЛА КАВАСИЛА-
НА КОЈИ НАЧИН СВЕТО ПРИЧЕШЋЕ ИЗОБРАЖАВА ЦРКВУ?

Свете Тајне изображавају Цркву, али не као симболи; оне су за Цркву оно што су удови за срце, или што је корен биљке за њене гране, или што су винове лозе за чокот, као што је то Господ рекао. Јер, овде није у питању само заједничко име или сличност својстава, него истинска истоветност.

Наиме, Тело и Крв Христова представљају свете Тајне; за Цркву, они су, међутим, истинско јело и пиће. Кад се Црква њима причешћује, не претвара их у човечанско тело, као што то бива са другом храном, него се и сама претвара у њих, јер оно што је узвишеније, то надјачава. Остало, кад дође у додир са ватром, и само гвожђе постаје ватра, а не претвара ватру у гвожђе; па као што ужарено гвожђе не посматрамо као гвожђе него само као ватру, јер су његове особине у ватри потпуно ишчезле, тако је и са Црквом Христовом: кад би неко могао да је види онако како је сједињена са Христом и како се причешћује Телом Његовим, он ништа друго не би видео него само Тело Господње. Из тог разлога апостол Павле пише: *„Ви сте Тело Христово, и удови понаособ“*. Назвао је Христа Главом, а нас телом не да би тиме показао Његово промишљање, педагогију и поучавање, уз помоћ којих се о нама стара, нити да би показао наше потчињавање Њему – као што и ми, претерујући, неке своје сроднике или пријатеље називамо својим удовима – него је имао на уму управо то што је и рекао, односно да верници, благодарећи тој Крви, већ живе животом у Христу, и да уистину зависе од Оне Главе и носе оно Тело.

Због тога никако није неприлично што се овде о Цркви говори кроз свете Тајне.

Преузето из књиге:
Свети Никола Кавасила,
Тумачење Свете Литургије, Беседа, Нови Сад, 2002., стр. 143-144

АГАПА У РАНОЈ ЦРКВИ И МОГУЋНОСТ ЊЕНЕ ОБНОВЕ

Посебно мјесто у богослужењу ране Цркве заузима установа под називом агапа. Прве помене о савршавању агапа налазимо у Дјелима светих апостола и посланицама апостола Павла. Наиме, ријеч је о заједничком обједу (трпези) у којем су узимали учешћа сви чланови Цркве. О животу прве хришћанске заједнице у Јерусалиму апостол Лука пише сљедеће: *А у народа који повјерова бјеше једно срце и једна душа; и ниједан не говораше за имање своје да је његово, него им све бјеше заједничко.* (Дап. 4, 32).

Трпеза је неодвојиви дио хришћанског богослужења! Коријене свештеног односа према трпези (храни) можемо наћи у традицији јудејског народа, али првенствено у животу самог Спаситеља. Проповиједање Ријечи Божије и заједничко обједовање били су нераскидиво везани са Господњим дјелом. У својим бесједама Спаситељ описује Царство Небеско као заједничку трпезу свих спасених: *А кажем вам да ће многи од истока и запада доћи и сјешће за трпезу с Авраамом, и Исаком, и Јаковом у Царству небескоме* (Мт. 8, 11).

Јеванђелисти нам предају да је Господ присуствовао и трпезама које су приређивали његови слушаоци. Карактеристичан примјер је боравак Спаситељев у кући кнеза фарисејског (Лк. 14, 12), у којем имамо образац за потоње агапе: *А ономе што га је позвао рече: када дајеш ручак или вечеру, не зови пријатеље своје, ни браћу своју, ни рођаке своје, ни богате сусједе да не би онда и они тебе позвали и вратили ти. Него кад чиниш гозбу, зови сиромахе, богаље, хроме, слијепе; и блажен ћеш бити што ти они немају чиме вратити; него ће ти се вратити о васкрсењу праведних.* Као што видимо, један од циљева агапе јесте брига за сиромашне.

Још један догађај који је претходио Христовом страдању, а десио се такође у кући једнога од фарисеја, по имену Симон. Наиме, поменути домаћин је уготовио вечеру и позвао Господа да обједује код њега. У току вечере у кућу је ушла жена блудница, позната присутнима *и ставши позади код ногу његових плакаше, и стаде квасити ноге његове сузама, и косом главе своје отираше, и цјеливаше ноге његове, и мазаше мирисом. А кад видје фарисеј који га је позвао, рече у себи: Да је он пророк, знао би каква га се жена дотиче; јер је грешница. И одговарајући Исус рече му: Симоне, имам ти нешто казати. А он рече: Учитељу, кажи. А Исус рече: Двојица бијаху дужни једноме повјериоцу, један бјеше дужан пет стотина динара, а други педесет. А кад они не имадоше да му врате, поклони обојици. Кажи који ће га од њих двојице већма љубити? А Симон, одговарајући, рече: мислим онај коме више поклони. А он му рече: право си судио*“ (Лк. 7, 38 - 43). Коначан суд над женом Господ је изрекао рекавши: *Опраштају јој се гријеси многи, јер је велику љубав имала; а коме се мало прашта малу љубав има*“ (Лк. 7, 47). Ако пажљиво сагледамо овај догађај, можемо уочити и другу особину агапе, а то је *љубав* према ближњем. Симон, који је припремио вечеру, показао се недостојан агапе, док је блудница донијела најнеопходније.

Установљење Тајне вечере на Велики четвртак коначно је одредило правац у којем ће се развијати хришћанско богослужење. У самој основи хришћанска служба је трпеза Ријечи Божије и евхаристијских Дарова.

О првим агапама, непосредно након Силаска Светога Духа, апостол Лука нам даје сљедеће свједочанство: *И сваки дан бијаху истрајно и једнодушно у храму, и ломећи хљеб по домовима примаху храну с радошћу и у простоти срца* (Дап. 2, 46). Првобитно је агапа била сједињена са самом Евхаристијом. Трпезу су сачињавали *приноси* које су вјерни доносили од својих домова, а затим полагали на заједничку трпезу. Евхаристији су претходили: појање псалама и читање библијских текстова, након чега је слиједила проповијед предстојатеља. Заједничка трпеза је била израз јединства свих у Христу, а не знак међусобне солидарности. Радосни осјећај да је Господ Исус Спаситељ свијета, да су вјерни сабрани на службу Његов народ који ишчекује Царство у сили Духа рађао је код вјерних сазнање да су међусобно браћа и једно у Христу. Ако смо удови једнога Тијела, према ријечима

апостола Павла, тада и наша тијела не припадају више нама, већ Цркви. Онда и храна више није само начин да биолошки преживим, већ у Цркви имам могућност да је прихватам као дар Божији и да, дијелећи је са ближњима, имам заједницу (љубав) са њима. Уколико нисам у стању да подијелим свој живот са другим, онда сам још у оквирима биолошког преживљавања.

О узроцима који су довели до гашења агапе

Посланица Коринћанима извјештава нас о злоупотребама агапе још у вријеме апостола Павла. Апостол критикује Коринћане за неумјереност у јелу и пићу и за то што се међусобно не ишчекују кад готове агапе. Овдје бисмо могли направити паралелу са начином слављења крсне славе код нас и општим критичким ставом према духу који влада на њима. Знатан дио православних, који се занима за црквени живот, сматра да смо се начином слављења славе удаљили од првобитне хришћанске једноставности. Милански едикт 313. године и масовни улазак пагана у Цркву довео је до пада црквене дисциплине и хришћанског живота. Различите злоупотребе на хришћанским сабрањима довеле су до потпуног гашења агапе. Лаици (народ Божији) су изгубили ревност за међусобно обједовање и служење, а клирици постепено подлијегали комфору и компромису. Кажем - комфору, јер управљање агапом и Црквом изискује знатан напор и посебно старање свештенослужитеља. Због тога је апостол Павле са толико досљедности умољавао Тимотеја да се постара о уређењу Цркве.

Остаци агапе у каснијем периоду

Неопходно је нагласити да је агапа у суштинском смислу била дио Литургије и њен најбољи израз. Нажалост, изазови, пред којима се Црква кроз историју суочила, довели су до одређених одступања од древне праксе. Агапа је временом прерасла у вечерњу службу, а служење Евхаристије је помјерено са вечера на јутро. Вријеме гашења агапе се поклапа са временом помјерања Литургије на јутарње часове. Овај процес се одвијао од 4. до 6. вијека. У потрази да одговори на несређено стање на агапама Црква уводи обавезан евхаристијски пост (пост од вечера до причешћа, у наше вријеме од поноћи до причешћа). Према истакнутом руском литургичару Михаилу Скабалановићу, агапа је прерасла у вечерњу службу. Свеноћно бдење и освећење петохљебнице имају своје коријене у древној агапи. Међутим, сам чин заједничког обједа је у различитим формама преживљавао до наших дана. Можемо слободно рећи да је обичај вршења задушница на гробљима, уз доношење хране на гробове, израз живог црквеног Предања које су лаици сачували. Захваљујући богомољачком покрету, који је захватио наше крајеве између два свјетска рата, крсне славе су у многим крајевима биле оличење агапе.

Приједлози за постепену агапијску обнову

Зашто не признати да је наш литургијски живот умногоме пасиван? Истина, похвална је појава интензивнијег причешћивања лаика на Литургији. Обнова литургијског живота не може бити сведена на један од њених елемената. Литургија представља искуство укупног живота. Заборављајући ту чињеницу, противници литургијске обнове имају негативан став према учесталом причешћивању лаика (народа). Критичари сматрају да на такав начин долази до профанације свете тајне и да ће њени учесници изгубити побожност због честог приступања Чаши. Недостатак ове критике јесте у томе што њени заговорници причешће искључиво виде као личну ствар појединца, а не као догађај изграђивања заједнице. Поставља се питање: Желим ли ја да имам јединство у Христу са многима? Желим ли да моја парохија недјељом оствари јединство у Чаши? Истина, није довољно да их све позовем да приступају, а да запоставим остале неопходне елементе пастирског служења, који воде ка литургијској обнови. Нагласио бих да је агапијска обнова неопходан корак ка обнови црквеног живота! Овдје имам у виду сабрања народа након Литургије у црквеним салама уз одређено послужење. Ова пракса је већ присутна у многим парохијама наше епархије, и шире. Таква сабрања би отворила могућност да се пројави јединство које се остварило претходно у светом причешћу. У многим сеоским парохијама на дан крсне славе поставља се гозба за све присутне. Мада је то похвална пракса, нажалост, често је супротна духу агапе. У великом броју случајева, осим ако слава не пада у посту, на тим саборима нико се не причести. Ако јединство није остварено у Христу, онда ни касније трпеза нема исти смисао. Таквим трпезама недостаје

Причешће

скромност, а присуство музике и алкохола осликава секуларни карактер прославе. Слабљењем црквене свијести и славе су примиле „дух овога свијета".

У сваком случају, у нашем народу је сачуван агапијски дух у многим приликама. Недавно сам имао прилику да на Задушнице идем на једно мало гробље. Након парастоса и прелива гробова вином имао сам прилику да присуствујем правој агапијској трпези. Наиме, сви вјерни су донијели понешто од хране и неколико столова, затим су храну поставили на поредане у једном низу столове и заједнички обједовали. Осим хране, молитва и помен уснулих су били саставни дио агапе. Познато је у којој мјери је важан заједнички ручак у сваком дому, он постаје начин јединства једне породице. Исти је значај и за Цркву! У недостатку трпезе на сабрању се може изнијети и доста скромније послужење. Многи вјерници са посебним пијететом причају о шољици кафе коју су попили након Литургије у неком од наших манастира. Ова пракса је много више неопходна у парохијским заједницама него у манастирима. Она није само дјело свештеника и неколицине изабраних послужитеља. Улога презвитера на првом мјесту је управитељска, а народ ће, кога подстиче свештеник, доносити приносе за потребе послужења. Свакако треба нагласити да је ово само један од елемената литургијског живота парохије и да његов „успјех" зависи од исправног служења Евхаристије.

Главна препрека парохијском свештенику за овакав начин сабирања парохијана јесу обреди који слиједе након Литургије. То је, свакако, само изговор! Ако ствари у Цркви поредамо по важности, онда ће препреке бити елиминисане. На првом мјесту у Литургији треба да стоји оно што је на изграђивање заједнице! Рецимо, ако црквењак нашег храма посљедњих десет година није био на Литургији зато да би наши парохијани обавили индивидуални ритуал паљења свијећа у вријеме кад треба да стоје на Литургији, онда праксу продаје свијећа у вријеме Литургије треба елиминисати, зато што она разара јединство Цркве. Треба изабрати шта је важније: присуство свих на једном мјесту, или индивидуална потреба појединца. Ако је јавно читање добровољних прилога у супротности са Христовим ријечима - *што чини десница да не зна љевица,* онда не користи на изградњу Цркве. Ако је циљ Цркве - изградња заједнице, онда оно што је изграђује мора да стоји у првом плану. Тако ни крштење не може бити довршено ако се новокрштени на првој сљедећој Литургији не причести! Овај моменат захтијева појашњење: циљ крштења је уцрковљење, сједињење са Тијелом Христовим (Црквом), а то не може бити остварено без Литургије и причешћа. У раној Цркви су три тајинства: крштење, миропомазање, Евхаристија чинили јединствену тајну иницијације (увођења) у Цркву. Питање савремене праксе савршавања свете тајне крштења и њеног утицаја на црквени живот потребује један засебан осврт.

Питање литургијске обнове није преживљена тема, она је актуелна у сваком времену и мјесту гдје Црква постоји. Литургија је пројава Божијег Царства у свијету, деградирајући њу – деградирамо сопствени живот! Суштински, нисмо ми ти који обнављамо Литургију, него њено правилно конституисање обнавља нас. Зато, када се говори о литургијској обнови, има се у виду неопходност уклањања оне праксе која непосредно омета нашу обнову. Наш лични живот не може бити освећен ако се не обнављамо као заједница. Зато је повратак древним црквеним установама, попут агапе, неопходан ради изграђивања заједнице. На ово служење су позвани и народ и свештенство - покајањем и приношењем себе на служење заједници, свако у ономе у чему је призван!

Надам се да ће неки ставови изнесени у овом чланку послужити за неку ширу анализу нашег црквеног живота и потребе његове обнове.

Синиша Максимовић,
протојереј

ЧУВАЈТЕ БЛАГОДАТ БОЖИЈУ ПРАВОСЛАВНУ

Православни хришћани, чувајте благодат Божију коју имате! Знајте да она није ствар обичаја. Она се не мери људским мерилима и не очекујте да је схвате они који могу да разумеју само оно што је људско, или они који мисле да се благодат Светог Духа може стећи ван Цркве Христове. Истинско православље, по својој природи, мора изгледати несавремено у овом нашем демонизованом времену. Оно изгледа као неважна мањина презрених и „луцкастих“, усред успешног религијског „препорода“ већине... Али нека нам буду за утеху познате речи Господа Исуса Христа: „Не бој се, мало стадо, јер беше воља Оца вашега да вам да Царство“ (Лк. 12, 32). Сви истински православни хришћани нека буду опасани храброшћу за предстојећу битку. Оружје наше је духовно (види Еф. 6, 11-18). Не заборавите: Христос је већ извојевао победу за нас. Он је обећао да ни врата паклена неће надвладати Цркву Његову (види Мт. 16, 18) и да ће због изабраних скратити последње дане велике невоље (види Мт. 24, 22). И заиста, „ако је Бог са нама, ко ће против нас?“ (Рим. 8, 31). Чак и у најокрутнијим искушењима, нама је заповеђено да будемо пуни ведрине, јер „Ја сам победио свет“ (Јн. 16, 33). И ми треба да живимо као прави хришћани свих времена, у очекивању краја света и доласка милог нам Спаситеља; јер Онај који сведочи ово говори: „Да, дођи ћу ускоро. Амин, да, дођи, Господе Исусе!“ (Отк. 22, 20). Православна трезвеност у тумачењу есхатологије састоји се у овоме: за она два знака која је Господ дао (у 24. глави Евангелија по Матеју): да ће Његова Блага вест бити проповедана свим народима, и да пред Његов Други долазак неће бити рата (пошто ће Антихрист овладати целом планетом). Не знамо – као појединци – када ће се то испунити. (То ни ангели не знају!) Међутим, ако не знамо тачно када ће бити крај света (јер биће тешко препознати тада Илију и Еноха!) – онда треба себе барем припремити за есхатолошки сусрет са Господом Христом! Сваки од нас је мали свет за себе. И моја смрт је за мене мој крај света! А пошто сутра може да ме прегази брзо возило – морам бити стално есхатолошки спреман. Јер одлазак из овог света значи – излазим пред Престо Праведнога Судије... Зато ону опомену: „Бдите, јер не знате када ће доћи Господ“, православни хришћанин схвата на првом месту као упозорење упућено лично њему, а тек на другом месту као оно о општем крају света. И пошто православни хришћанин верује да се на Литургији хлеб и вино претварају у Тело и Крв распетога и васкрслога Господа Исуса – онда он зна да је Господ славе и на Земљи са нама. Па зато може да има у себи равнотежу и да каже са Светим Павлом: Било да сам на земљи, или на небу – ја сам увек са Господом. Ако постоји некаква болна напетост или есхатолошка узбуђеност код православног верника – онда она извире из племенитога страха да не разочара Љубав распетога Бога. Иначе, нико паметан не жели да доживи оне последње године Антихристове диктатуре... Али, ако се и то деси – ми се уздамо, не у своју снагу, но у благодат Пресвете Тројице. Амин.

Преузето из књиге: ***Православље и религија будућности****, оца Серафима Роуза, у издању Издавачке куће Епархије зворничко-тузланске „Синај" Бијељина, 2019. год. стр. 222-224.*

НЬУ ЕЏ (NEW AGE) - ДУХОВНИ СУПЕРМАРКЕТ

„То је најпознатија и највише рекламирана савремена религија на Западу. Посебно је важно напоменути да не постоји јединствена секта под називом Нова ера. Секта је увек конкретна и организована структура, док је Њу ејџ веома широка и аморфна појава која обухвата многе организације и секте. Осим тога, човек се може придржавати идеја Њу ејџ-а, а да при томе не припада ниједној организацији.“

ПАЗИТЕ ДА ВАС НЕ ПРЕВАРЕ!

Покрет *Њу ејџ*

У свом раду о култовима Новог доба А. Дворкин пише: „*New Age* је енглески израз који се преводи као *Ново доба*, али мени се чини да је најпрецизнији превод *Нова ера.* То је најпознатија и највише рекламирана савремена религија на Западу. Посебно је важно напоменути да не постоји јединствена секта под називом *Нова ера.* Секта је увек конкретна и организована структура, док је *Њу ејџ* веома широка и аморфна појава, која обухвата многе организације и секте. Осим тога, човек се може придржавати идеја *Њу ејџ-а*, а да при томе не припада ниједној организацији“.

Иза термина *Њу ејџ* крију се две појаве

У ужем смислу то је веома распрострањен окултистички неопаганski покрет, основан на извесној идеолошкој бази. Али, *Њу ејџ* се може посматрати и као социокултурни феномен. У том смислу, практично све секте тоталитарног типа припадају *Њу ејџ-у*, јер су засноване на једној или више његових идеја.

Веома је тешко прецизно формулисати дефиницију покрета *Њу ејџ*. Може се рећи да је то конгломерат разних спиритистичких и окултистичких група. Сам његов назив уноси пометњу, јер у религиозној суштини *Њу ејџа* нема баш ничег новог.

Присталице Њу ејџа

Чланови великих и добро организованих секти, које несумњиво припадају идејном пољу овог покрета (на пример, муновци и сајентолози), никада неће рећи да припадају *Њу ејџу.* Ако се неко случајно изјасни као припадник *Њу ејџ-а*, пре ће бити да има у виду овај покрет у оном неопаганском и окултистичком смислу. По мишљењу присталица *Њу ејџа* ова религиозност биће способна да уједини човечанство и да обезбеди његову хармонију са природом.

Дакле, њихова прва и основна карактеристика је веровање да савремено човечанство живи у прелазном периоду у коме земља улази у нову еру. До сада смо живели у ери рибе (знак хришћанства), а сада наступа ера водолије када ће све бити ново и другачије.

Карактеристике

Неопходно је напоменути да окултистичке религије немају баш ништа заједничко са хришћанством. А пажљивим проучавањем свих савремених духовних покрета и секти, може се видети да је у скоро свакој од њих наглашено очекивање нове ере, и готово у свакој су присутни елементи окултизма. На пример, код мормона је Џозеф Смит био увучен у спиритизам и често контактирао са некаквим духовним бићима (то је иначе веома карактеристично за *Њу ејџ*), па је објавио почетак ере *новог откровења. Деца божија* или *Породица* такође говоре да ће ускоро наступити нова ера. *Муновци* говоре о преображају човечанства и о томе како ће наступити Царство Божије на земљи. *Кришнаити* путују по различитим планетама, а *сајентолози* маштају о новом, „очишћеном” човечанству и очекују нову еру на „очишћеној” планети.

Терминологија

„Аура”, „треће око”, „енергетика”, „космичка енергија”, „креатор“, „позитивно мишљење“, „реинкарнација”, „екстрасензорика”, „чакре” и „мантре”, „даваоци и вампири” – сви ови изрази ушли су у најширу употребу захваљујући *Њу ејџ-у.* Од тога се не може побећи. Свако говори о енергијама или енергетским вампирима као о нечему што се

само по себи подразумева. Чак и када неки политички лидер покушава да говори на духовне теме по правилу се изражава у духу *Њу ејџ-а*.

Окултистичка поткултура

„*Њу ејџ* као доживљај света представља језгро окултистичке поткултуре, око кога се у зависности од броја заједничких идеја концентришу најразличитије окултистичке групе. То је својеврсни пандан екуменистичког покрета, али у окултистичкој средини. Припадници *Њу ејџ-а* се придржавају принципа „ко није против нас, тај је са нама", тако да у своје истомишљенике убрајају чак и оне групације које ни изблиза не прихватају све идеје *Њу ејџ-а*", истиче Дворкин.

Један амерички мислилац луцидно примећује: „Ми видимо како се појављују обриси нове светске религије, по својој природи окултистичке. Она ће у себи садржати елементе хришћанства, јудаизма, а можда и ислама, али ће по својој суштини то бити далекоисточни мистицизам. Сама појава ове светске религије биће праћена многим очигледним знацима".

Корени

Где су корени *Њу ејџ-а*? Један од њих је спиритизам. Спиритизам постоји од давнина и својствен је најпримитивнијим религијама. То је веровање да ми можемо успоставити везу са оним светом, у коме живе духови, и да на неки начин приморамо те духове да разговарају са нама.

Други корен *Њу ејџ-а* је теозофија. Теозофију је основала Јелена Петровна Блаватска. То је нешто шира појава, која у себи обједињује елементе спиритизма, хипнозе, гностицизма, источних и египатских митова, окултистичких метода, астрологије и езотеричне антропологије, као и фрагменте источних религија. Она је 1875. године заједно са америчким пуковником Олкотом, организовала Теозофско друштво у Њујорку и била је на његовом челу до своје смрти 1891. године. У учењу Блаватске „нова епоха" везивала се за рођење шесте генерације људи (расе) која ће поседовати изоштрену окултистичку свест. Блаватску и Олкота наследио је други пар: Ани Безант и Чарлс Ледбитер. Овај чудан пар дошао је до закључка да је свет већ потпуно зрео за „нову еру", те су њих двоје разрадили концепцију појаве „Спаситеља", направивши неку врсту компилације од Буде кога очекују будисти и другог Христовог доласка. Алиса Бејли, која је почетком века била на челу једне од теозофских група, предсказивала је да ће „нова ера" доћи крајем нашег столећа. И најзад, идеја духовне трансформације друштва постала је основа читавог покрета младих познатог као контракултура. Средином двадесетог века следбеници Бејлијеве користили су колективну медитацију са циљем да приближе наступање „нове ере". Данас припадници *Њу ејџ-а* често прибегавају сличним медитацијама.

Окултистичко „просветљење"

Окултистичка знања привлаче човека, јер му обећавају да ће га уздићи до стања у коме ће се осећати као бог. Један од најпознатијих пророка *Њу ејџ-а*, Дејвид Спенглер, пише: „Хришћани траже покајање, страдање, самоодрицање, а следбеници *Њу ејџ-а* изобиље, љубав, подизање индивидуалног и колективног стандарда". Ослобађајући своје скривене психичке снаге, човек се уздиже на виши ниво свести. Међутим, са преласком на више нивое свести радикално се мења и програм његовог развоја. Наиме, он проживљава стапање са безличном космичком свешћу, у којој ишчезава осећај граница сопственог ја. Мистичко озарење, захваљујући својој интензивности

и дубини, омогућава му да лако и радо одбаци сопствену личност. Човек од тог тренутка већ почиње да доживљава свој его као сметњу која спречава стапање са безличном космичком свешћу. Због тога после повратка из стања космичке свести човек обично надима своје ја до космичких размера.

Ширење свести

Важан елемент *Њу еџ-а* је контракултура нарко-омладине из шездесетих година, као и разноразни експерименти у правцу „ширења свести" који се врше помоћу хашиша, ЛСД-а и халуциногених гљива. Ове експерименте вршили су идоли нарко-омладине, међу којима су најистакнутији били: Ричард Алперт, Тимоти Лири, Олдос Хаксли, Џон Лили. Њихова позната парола је: „Укључи се, уштимуј се у вибрације и падај у транс". Експериментишући с психоделичним средствима, Лири је открио да она побуђују мистичне силе људске психе. Он је покушао да употребу наркотика прогласи светом тајном и на том темељу да оснује *Психоделичну цркву*. Ипак, како се психоделични покрет почео распадати, Лири је дошао до закључка да наркотици нису ефикасно средство за трансформацију свести и све више се почео окретати источном мистицизму. Његов блиски колега, Ричард Алперт, отишао је на поклоничко путовање у Индију и вратио се као гуру Рам Дас. Под тим именом почео је промовисати источну технику медитације.

Доживљај света по *Њу еџ-у* има читав спектар сличних упрошћених метода просветљења. То је својеврсни духовни супермаркет. Психологија духовног супермаркета омогућује случајним посетиоцима да лако прелазе са једне забаве на другу. Наравно, све док човек не доспе у канџе неке тоталитарне секте која делује на том тржишту. Истраживачи су запазили да поједини припадници ових опскурних оријентација скоро сваке недеље мењају маршруте својих мистичних путешествија која, успут буди речено, папрено наплаћују. Промењива мода услужно истиче у први план неки нови хит, који ће трајати неко време, а после њега доћи ће неки други, и тако у недоглед. Зато пазимо да нас не преваре!

Преузето са сајта:
www.eparhijazt.com

ПУТ НАРОДНОГ СПАСА

Живимо у времену кад се наш српски народ налази у тешким околностима. Многи наши крајеви су поробљени, а они који нису расцјепкани су у више држава. Србе и даље у многим мјестима прогоне, а наш народ се клевеће и сатанизује. Већина моћних држава нам није наклоњена и подржавају наше непријатеље у сваком акту против нас. Осим тога, и економија је слаба и не виде се изгледи да ће у скоријој будућности бити боља. Корупција влада у свим порама друштва и људи тешко налазе посао. Стручњаци и људи који вриједе иду тамо гдје ће њихов позив и знање више да цијене, тако да имамо мало добрих љекара, инжењера, економиста и уопште људи који би допринијели квалитету нашег свакодневног живота и сигурности. У таквом стању често се питамо гдје је излаз.

Неки мисле да је рјешење у политичким промјенама, други у економским, а трећи спас виде у пријатељским државама које ће нам донијети слободу и успоставити ред. Можда су сви они донекле у праву. Међутим, сви ти рецепти су већ испробани и добрим дијелом не зависе од нас, бар не од нас појединаца. А да ли може и колико свако од нас допринијети напретку свог народа? То питање би требало себи да постави сваки родољуб и добронамјеран човјек, а такви би требало да смо сви, бар ми хришћани, црквени људи. Да бисмо покушали на њега одговорити, осврнимо се на свештену историју и на Предање Цркве.

Наш народ је изабрани народ самим тим што смо православни. Сви православни народи су дјеца Божија, како због својих светих коријена и светитеља којима су „напунили" небо, тако и због свог личног крштења којим су усиновљени Богу Оцу.

А ако смо синови Божији, Бог о нама нарочито брине и васпитава нас као и сваки родитељ своје дијете. *Који је то син којега отац не кара? Ако ли сте без карања, које су сви искусили, онда сте копилад а не синови* (Јев 12, 7-8), каже Свети апостол Павле. Други, неправославни народи имају свој пут. И о њима Господ брине, али на другачији начин. Од нас се тражи да будемо свети, јер смо на светост позвани и опредјељени. Ако то нисмо, онда нас Господ прутом кажњава за непокорност и ранама за безакоње наше (Пс 88, 32). То се догађало са јеврејским народом у Старом завјету, а то се догађа и са српским, руским, грчким и свим другим православним народима у наше доба.

Из библијске историје, а и из наше националне историје, ако је пажљиво осмотримо и ако читамо дјела духовних људи који су живјели у та времена, можемо видјети да су сви ратови, поробљавања и недаће долазили као одмазда за безакоње, а нарочито за отпадништво од вјере, за блуд и неправду према сиромасима. Ово су три главна гријеха за које Господ преко Својих пророка укорава Јевреје, а за које преко тих истих пророка укорава и нас.

Јевреји су у Старом завјету често падали у искушење богоотпадништва и клањања идолима зато што су били окружени многобожачким народима и поводили се за њиховим обичајима. Господ је у свим тим случајевима „интервенисао“ на разне начине како би се бар у једном народу сачувало сјеме вјере и како би се припремио пут за долазак Месије. Понекад су те интервенције Божије биле веома грубе, гледано из данашње перспективе, али су биле неопходне. И у наше вријеме постоји идолопоклонство, и буквално и духовно, али то није највећи проблем. Највећи проблем је незаинтересованост за Бога, игнорисање Његовог постојања, необраћање пажње на Њега као Извора живота и сваког добра. Вјеру смо свели на традицију, а одбацили хришћански живот. Већина људи не мари ни за Причешће, не желећи да се сусретне са живим Богом. Људи који иду редовно у храм жигошу се као фанатици и они који имају озбиљних проблема у животу. Исти је случај и са онима који држе све постове које је Црква прописала. Ако човјек не долази у храм, не чита Свето писмо и молитве које су нам свети оци предали, како онда он може практиковати вјеру и како уопште може знати шта је то хришћанство? Логично је и очекивано да такав човјек вјеру сведе на божићно прасе, васкршње јаје и славска преједања и опијања. И што је најгоре, такав мисли да је прави хришћанин коме се не може ништа приговорити и који има право чак и друге да поучава у вјери. Тиме он фолклор ставља на мјесто Бога и показује да га Бог у ствари и не занима.

Други гријех за који пророци коре изабрани народ је блуд. И само богоотпадништво називају блудом јер њиме народ Божији вара свога Творца са лажним боговима, али говоре и о правом блуду. О овоме гријеху нам је излишно у наше вријеме и говорити. То је постала несрећа којој се већина младих, па и старијих, толико предала да чак имамо и црквене људе који не сматрају да ишта лоше тиме чине. За њих је света тајна брака формалност коју ето треба провести, али им не пада на памет да се прије ње уздржавају од заједничког живота и брачне постеље. А колико је блуд велики гријех најбоље нам показују црквени канони који за тај пад предлажу епитимију од 40 година непричешћивања. Наравно, ово је данас немогуће примијенити, али нек знамо да бисмо сагледали величину преступа.

И на крају, осврнимо се мало и на неправду против које скоро сви пророци, без изузетка, говоре. Јаз у друштву између богатих и сиромашних и сам по себи доводи до потреса и лошег стања. Народ се деморалише, губи се родољубље. Људи почињу сопствену државу да доживљавају као заштитника права мањине и нису спремни да се жртвују за њу. Јавља се завист и криминал. То није само гријех мањине која има прилику да га чини. Сви смо више пута чули да и остали људи који никада нису били на некој моћној позицији говоре да би исто поступили да могу. Разлика, дакле, није у томе што неки чине тај гријех, а неки га се гаде, него у томе што се некима пружила прилика, а другима још није. Скоро цијело друштво је мање-више заражено сребролубљем и жељом да на лак и брз начин дођу до лагодног живота. Богати израбљују сиромашне, функционери

злоупотребљавају своје функције и тако у круг вијековима. Они који раде другачије сматрају се неспособнима, а не поштенима.

И тако, иако смо гријесима надјенули привлачна имена како не би изгледали тако лоши, иако их правдамо тиме што их „свако“ чини, они ипак остају гријеси, и то тешки. И друштво, а у њему и ми и наше породице, тоне све дубље и дубље. А основна подлога свих гријехова је недостатак љубави и осјећаја за друге и Другог. Псовке се понеко и чува, отворене крађе већина, убиства такође. А горе поменути гријеси нам се понављају из дана у дан, некоме кроз дјело, а некоме у виду жеље, која се, по Христовим ријечима, не разликује од дјела. Тако углавном нисмо ни свјесни да смо камен који нас погађа бацили сами и да смо модрице које пеку нас и нашу дјецу направили сопственим ударцима. Шта је рјешење? Искрено и дјелатно покајање. Покажимо дјела достојна покајања. (Мт 3, 8) И не говоримо да смо синови славних предака. Као што је Бог Јевреје одбацио, може, не дао Бог, одбацити и нас и створити себи народ од онога који се сад не зове Његов народ. У Бога је све могуће.

Дакле, за избављење од невоља препоручује се свенародно покајање. Али ми живимо у вријеме кад се такво свенародно покајање тешко може очекивати. Живимо у вријеме богоотпадије кад се непротивљење Цркви и нерушење вјере цијени скоро као и побожност. Питамо се да ли ће до свенародног покајања икада доћи и да ли нам стога има спаса. Не треба очајавати. Не превидимо ни хиљаде светитеља који се за нас моле Богу. Бог тражи критичну масу ради које је спреман да помилује цијели народ. Колики је то број људи ми не знамо. Сјетимо се кад је Господ ишао да спали Содому и Гомору. Рекао је ако у та два града нађе макар десет праведника да неће уништити ни те праведнике, а да ће и градове поштедјети због њих. Можда је баш сваки од нас тај потенцијални „десети“ праведник од којег зависи спас цијелог народа.

Давор Арнаут, *ђакон*

ПАТРИЈАРХ КИРИЛ: СРЕЋАН ПОРОДИЧНИ ЖИВОТ СВЕШТЕНИКА ЈЕ ПАСТИРСКИ ЗАДАТАК

Дана 21. децембра 2018. године излажући реферат на Епархијском скупу у Москви Његова Светост Патријарх московски и целе Русије Кирил позвао је надлежне управитеље викаријатима да помажу свештеничким породицама, да више пажње посвећују супругама свештеника, између осталог, да не занемарују прилике у којима свештенослужитеље и њихове жене могу да позову на јубилеје и друге значајне датуме, преноси Патријархија.ru.

„Искуство показује да свако добро учествовање у судбини породице која се налази у кризи у многим случајевима може да промени ситуацију. Међутим, важно је да такви сусрети не буду формални. Приликом њихове организације посебно треба избегавати методе административног руковођења. Превелика пажња начелника за породичну страну живота понекад се доживљава с опрезом и неповерењем као мешање и покушај неоправдане контроле. У овој осетљивој сфери треба поступати деликатно,“ – рекао је Његова Светост патријарх Кирил.

„Од посебног је значаја, драги оци и браћо, срдачна међусобна пажња сабраће по олтару, људи који се виђају скоро свакодневно. Јер раздор у породици не наступа за трен ока. Раскид између најближих људи почиње од хлађења, од гашења љубави, од све веће бујице увреда и непажљивог међусобног односа, а понекад – просто од умора који је изазван најразличитијим узроцима. Уколико видиш да је твој сабрат потиштен, распитај се шта му се дешава, искрено се помоли за њега и његове ближње, понуди му помоћ и пријатељски савет, можеш се чак и заступити за њега и његову породицу пред парохијским или епархијским руководством,“ – посаветовао је Патријарх.

„Срећан породичан живот и узрастање у међусобној љубави је хришћански подвиг, аскетски и – у нашем случају – пастирски задатак,“ – истакао је патријарх. – Сувишно је и говорити о томе да крах породичног живота свештеника неизбежно баца

мрачну сенку и на његову пастирску службу. Како ће чистог срца служити Христовој Цркви ако се његова домаћа црква распала?“

„Обичној свести је својствено да о хришћанској аскези суди као о скупу ограничења, чак и ако се прихватају добровољно, као о неопходном средству за обуздавање зла. Али након добро познатих речи псалмопојца: Уклони се од зла, следе друге: И чини добро, тражи мира и иди за њим (Пс. 33:14). И ако о томе како да се клонимо зла размишљамо и говоримо много и радо, склони смо да други део овог императива Светог Писма заборављамо сматрајући да се добро у нашем животу дешава само по себи. А управо тежња ка добру и Христовом миру захтева подвижничке напоре обе стране брачног савеза, а посебно главе породице који има свештенички чин,“ – рекао је Патријарх.

По речима поглавара „заједничка молитва, чување међусобне љубави и узрастање у њој, стицање заједничког погледа на свет, способност за чување пажљивог, благодарног и захвалног међусобног односа, великодушно трпљење, умеће човека да слуша и чује – све то треба да буде садржај свакодневног духовног подвига свештенослужитеља и његове супруге, и то не само у периоду настанка младе породице, већ – и то је подједнако важно – много касније, у годинама зрелости, па чак и у позним годинама.“

„Говоримо о пожртвованости у пастирском служењу. Пожртвованост пастира је пре свега спремност да се жртвује, да жртвује своје снаге, своју

пажњу, свој одмор и време. Али то не значи да треба у потпуности да жртвује ближње! Да ли су оци увек пажљиви према својим супругама? Зар се не дешава да свештеник који је заузет пастирским трудом не пази на расположење своје жене, на њене потребе, да не примећује њен умор, да је оставља насамо с досадом и монотоним кућним пословима? Пажљив и танкоћутан однос према парохијанима је норма пастирског понашања. А у подједнакој мери овакав пажљив и танкоћутан однос је

потребан укућанима свештеника, а пре свега жени која је везала свој живот за њега и његово служење. Она је заједно с децом у првим редовима његове пастве,“ – рекао је патријарх.

Супруга свештеника или ђакона не може увек од првих дана у потпуности да поднесе обавезе и одређена ограничења која су везана за њен положај. „Али тамо где постоји истинска заједница живота и где се не гаси међусобна љубав и повезаност, пре или касније се формирају јединствен поглед на свет, заједнички поглед на ствари, једномислије и спремност да се носе бремена другог и да се испуњава закон Христов (уп. Гал. 6:2),“ – истакао је свјатејши владика.

„Традиција бирања за звање ђакона и презвитера људи који су у браку – није само древни обичај наше Цркве. То је сведочанство њене мудрости, надахнуте Духом Светим; то је широко отворени прозор могућности за активно ширење Христове истине у свету. Управо зато нас апостол Павле у посланици Тимотеју (в. 1 Тим. 3:4) подсећа на то да је способност за добро управљање својим домом један од критеријума доброг пастирског служења,“ – рекао је Патријарх.

„Користим прилику да изразим своју дубоку захвалност попадијама и ђаконицама – супругама наших свештеника и ђакона, да им се захвалим за активну љубав, за оданост Христовој Цркви и свом призвању. Њихов свакодневни подвижнички труд се готово не види споља, али је практично увек добро пастирско служење у значајној мери повезано с неприметном, понекад ћутљивом, али сталном подршком и учествовањем попадије,“ – рекао је у закључку Његова Светост Патријарх московски и целе Русије Кирил.

Са руског Марина Тодић
24 / 12 / 2018
Преузето са сајта:
www.pravoslavie.ru
(српска верзија)

Узор мајке у српској историји и литератури

Ако је тачна народна пословица Кућа на жени почива, онда и она велика заједничка кућа коју зовемо отаџбином стоји на плећима жена. Тек оваквом паралелом постајемо свјесни колика је одговорност жене за будућност једног народа. Наравно, у истинитост народних пословица не треба сумњати, јер оне су глас народа, а глас народа је глас Бога.

Кад су мајке чувале Србију

Када су у Првом свјетском рату двије најмоћније европске царевине насрнуле на тек из ропства и ратова изашлу Србију, невиђеним херојизмом њену слободу је бранила и по броју и по оружју далеко мања војска. Морали су заједно са краљем и Владом напустити територију своје државе, прећи у другу и зауставити се у трећој земљи. Ту су залијечили ране и скупили снагу да се побједнички врате у своју домовину. Историја није запамтила такав примјер. Само легенда о фениксу, птици која се рађа из пепела, такав примјер може бити.

Док су синови тамо у туђој земљи видали ране и скупљали снагу за подвиг, Србију су им чувале мајке. Орале њиве, храниле немоћне и старе, подизале нејач, чувале (скривајући их) кћерке и снахе од напасних окупаторских војника и излуђивале их својим пркосом. Цијела земља је пала на њихова плећа. Оне су тај терет својски носиле, надале се повратку синова и вјеровале у Божију правду. О изворима херојизма српских војника доста се говорило и писало. Најкраће, били су то потомци косовских витезова и Карађорђевих устаника, Милош Обилић и Стеван Синђелић су их учили жртвовању, а Његош их је из *Горског вијенца* питао *Су чим ћете изаћ` пред Милоша / и пред друге српске витезове?* Ти свијетли примјери позивали су их у бесмртност.

Икона Пресвете Богородице

О изворима снаге трпљења, жртвовања и вјеровања српских мајки мало се писало, и то најчешће публицистички, а никад аналитички и синтетички. Јесу ли оне имале узоре? Ко је њима давао снагу трпљења и жртвовања? Из ког су извора црпиле вјеру и надахнуће? Та и друга многа питања још чекају објашњења.

Срце Богомајке у мајци Југовића

Све њих је са Косова позивала мајка Југовића да из колијевке изњихају девет птића, да их задоје вјером и слободарством, отхране до мача и пошаљу у битку за крст часни и слободу златну и да из те битке, насупрот царском благослову и сестринском преклињању, ниједан (ама баш ниједан) не изостане. Издржа мајчино срце и слику њихове жртве на бојишту. Тврђе је срце имала једино Богомајка пратећи преко Голготе до Распећа Сина Јединородног. Његовим васкрснућем је била охрабрена да и даље овдје на Земљи свједочи Његову истину. Српске су мајке из њих двије заједно црпјеле снагу и вјеру и зато су издржале сва искушења – и када су им синове из наручја отимали и у јаничаре одводили, и када су их као хајдуке живе на коље набијали, и када су њиховим главама тврђаве китили – у свакој српској мајци каменило се по једно срце мајке Југовића и у њему срце Богомајке. То срце у срцу било је основни извор снаге, издржљивости, трпљења и праштања српских мајки.

Библијски глас мајке Јевросиме

Свештеника мало, школа нимало, писму и књизи српске мајке нису биле вичне, а требало је дјецу васпитавати. И ту су имале узор у мајци Јевросими. Није

јој било лако са сином Марком, задртим делијом који оре цареве друмове, растјерује његове јаничаре и уз Рамазан пије рујно вино. И у таквог кавгацију успјела је да улије хришћанску душу.

Икона Пресвете Богородице Тројеручице

Марко, сине, једини у мајке,
не била ти моја `рана клета,
немој, сине, говорити криво,
ни по бабу ни по стричевима,
већ по правди Бога истинога!
Немој, сине, изгубити душе!
Боље ти је изгубити главу
него своју огријешит` душу!

Требало је, према мајчином науку, истину да свједочи, тј. да скреше у брк истину оцу краљу и стричевима, једном деспоту, а другом војводи (све силнији од силнијега). Но, Марко не би био Марко кад не би и додао: *Мало л' вам је – остало вам пусто.* У ових осам стихова као да је стала цијела библијска етика. У њима је садржан основни принцип српске народне педагогије и порука мајкама како одгајати дјецу.

Икона Пресвете Богородице Казанске

Мајка српске државности и духовности

Никада се неће сазнати да ли је народна изрека *Иза успјеха сваког мушкарца стајала је жена* настала из савјести мушкараца као признање жени или је резултат самосвијести жене. То није ни битно, важно је да је истинита и да је њу први пут, према памћењу историје, дјелом свједочила Ана Немањић. Стајала је иза успјеха, не једног, него четворице мушкараца. Мужу Стевану је помогла да буде ујединитељ свих српских земаља, а синовима – Вуку да постане велики кнез, Стефану да постане првовјенчани краљ, а Растку да буде први српски архиепископ. Од њеног порода трају до данас двије вертикале нашег народа – државотворна од Стефана и духовна од Растка. То је примјер какав српске мајке нису могле поновити, али су га знале слиједити.

Из народног предања у умјетничку књижевност

Српска мајка није била само инспирација народним пјевачима него и српским приповједачима. Миона из Глишићеве *Прве бразде* стоји иза свога мужа Сибина и послије његове смрти. *Миони се све чинило – доћи ће Сибин, па како ће му погледати у очи кад затече своју кућу растурену и пусту.* Постала је дјеци и мајка и отац, а кући домаћица и домаћин. Примјер који није лако слиједити, али који ћете и данас често срести у српским земљама, посебно у Републици Српској.

Марица из Лазаревићеве приповијетке *Први пут с оцем на јутрење* стоички подноси самовољу осорног мужа, кицоша и коцкара, који у коцкарској страсти растура породицу и будућност своје дјеце.

Мајка Ивана Мештровића

Трпи и ћути племенита душа, а онда праштањем враћа мужа са ивице понора породици, вјери и нади. Никад и нико неће сазнати колико је Марица било у српском народу, колико их данас има и колико ће Бог дати, а даће, да их буде сутра.

Снага трпљења и праштања, величина храбрости и жртве српске мајке биле су надахнуће и пјеснику Скендеру Куленовићу, према вјери родитеља муслиману, а према властитом опредјељењу атеисти, који је у поему преточио бол и позив на освету православне мајке

Стојанке Кнежопољке која по беспућима Козаре тражи погинуле синове Срђана, Мрђана и Млађена. То није позив иа освету ради освете, већ ради спаса народа од истребљења, да има ко сутра пшеницу косити и дјевојке просити, ракију пећи и сланину сјећи, да не остане пусто Кнешпоље поље.

Величина бола и жртве ове Српкиње били су јачи од пјесниковог вјерског поријекла и идеолошких опредјељења.

Изградња култа српске мајке

Владимир Назор – према вјери родитеља римокатолик, према рођењу Хрват, према идејном опредјељењу комуниста – застао је пред мајком која по згаришту дома у пепелу тражи неизгорјелу иконицу Светог Ђорђија и њено мучеништво преточио у стихове пјесме *Мајка православна*, која се завршава стиховима

Шутиш. Блиједиш.
И ореол мучеништва
већ те кружи.
Мајко православна!

Феминистички покрети широм свијета данас се с правом боре за права жене. Но, чини се да неке преамбициозне жене често ту борбу воде у погрешном смијеру – бјежећи од права да буду жене и мајке, а освајајући право да буду мушкарци. То право неће усрећити ни њих, ни човјечанство. Једини правилан пут је поштовање достојансгва жене у жени и изградња култа мајке. Српкиње имају од кога и имају на чему учити и градити тај култ, па нека им је Бог на помоћи.

Скица за лик српске православне мајке

ПОРТРЕТ У РАМУ ПРОЗОРА

Мајка је живјела у једном селу у долини ријеке Пиве, испод планине Вучево. То је заиста вучији крај – врлетан и шумовит, без друма и моста. Нас петоро дјеце прво за школама, а потом за пословима расули се на све стране свијета. Остадоше рано Она и Отац сами у кући. „Као два пања“ – каже Мати.

Долазили смо у завичај од празника до празника. Скоро сви прозори на кући гледали су на пут с друге стране ријеке, којим се једино могло доћи у село. Уочи празника Мајка се од раног јутра смјести крај прозора и не скида очи с пута. Двије тамне дубоке зјенице напрежу се да виде што даље, да виде и оно људском виду недокучиво. На челу дубоке боре, а на анђеоски чистом лицу бриге. Танке усне подрхтавају док шапућу неку молитву. С времена на вријеме склони са чела изнад танких дугих обрва кратку просиједу косу да јој не смета погледу и дланом наткрије очи да тако изоштри вид.

Кад нас угледа, лице Јој се разведри и сине. Устумара се по кући – не зна куд ће и шта ће прије. „Сједиш, усјела се дабогда“, куне саму себе, „а ручак још није готов!“ Подстиче ватру, ставља кафу и чај, износи на сто сокове, јабуке, орахе и љешнике. (Све је то сама правила, скупљала и дуго, дуго чувала.) Узима штап и жури да нас сретне. Корак тежак и старачки, али одлучан. „Ђаволе репати, и ти пошао да их сретнеш!“ – прекоријева кера који трчкара поред Ње, а лијепо Јој драго што још неко дијели Њену радост. Грли нас дуго и ћути. Крије поглед и кришом брише сузе. Онај ђаво репати мота нам се око ногу, скаче уз нас, лиже нам руке, врти и увија репом. „Е, види га, не црк'о ми, Боже, како зна да каже шта осјећа боље од црног инсана! Ама, пусти ђецу на миру, зар не видиш да су уморна!“ – гони пса.

Улазимо у кућу. Смјести се одакле нас најбоље може видјети и не скида поглед с нас. Само ћути, слуша и гледа као да хоће да провјери имамо ли коју више сиједу у коси и бору на челу, да нам се у гласу не крије каква туга, да процијени да ли смо срећни и задовољни. Оцу се развезао језик, па прича ли – прича, а Она га нестрпљиво прекида: „Ћути, враже стари, да чујем ђецу!“ „Е, не да ми извезати!“ – каже Он тобоже увријеђен и излази кобајаги љут, а уистину хоће да Јој испуни жељу – да Је остави саму са дјецом. Зна Он да ће му Она, када остану сами, сваку нашу ријеч препричати по сто пута.

Празници брзо прођу. „Ко дланом о длан“, каже Мати. Усхода се по кући, пакује нам нешто за пут и једном по једном руком гура нам у џепове неке ситнице које је дуго припремала и чувала само за ову прилику. Кад нас испрати, опет се смјести крај прозора да нас види још једном кад прођемо „оном страном“. Брише сузе и сама са собом прича: „Данас вози и млад и стар, и пијан и луд!“ Устаје, прекрсти се и шапће: „Свети Василије Острошки, слава Ти и милост, чувај их!“ Откад Је знам, име Светог Василија никада није изговорила сједећи и без онога „слава Ти и милост“, чак ни када је била

тешко болесна.

Најтеже Јој падају зиме. Снегови завију путеве, а ноћ прогута највећи дио дана. И тада често сједи поред прозора и чека. „Луде жене“ – каже Отац – „ко може доћи по овоме кијамету“. „Знаш да Милорад дође кад му се нико не нада!“ – каже, а ни сама не вјерује у то. „Е, јес` недоказано створење“ – опет ће Отац, а и сам баца поглед на прозор. Невољно одлази на кауч љута на Старог што јој је покварио наду и наставља плести чарапе унучадима (сваком по једне) или им од тисова дрвета резбарити крстиће, кључиће, срца... да их чувају од урока.

До дубоко у ноћ понавља молитве и сваку ријеч из нашег посљедњег писма, покушавајући да одгонетне да Јој нисмо између редова сакрили какву тугу или, „не дај, Боже“ бољку. Заспи рачунајући колико је још остало дана до наредног празника. Ујутру, уз кафу, препричава Оцу снове и сваки сан неком чудном, само њој знаном логиком везује за дјецу и унучад. Отац се крсти: „О, чудне жене, гдје то може бити?“ Тако каже, а врти главом и мрмља само за себе: „Зна, зна Стара!“

Мајке одавно нема, а ја јасно видим у раму прозора заувијек урезане дубоке црне очи, анђеоски чисто и забринуто лице и танке усне, које шапћу молитве. Кад год ми се догоди нешто значајно и лијепо, чврсто сам увјерен да је то Мајка из онога прозорског рама измолила од Светог Василија. Устајем и крстим се: „Слава Му и милост, и Њему и Њој“.

Глигор Муминовић

МАЈЦИ ДАНИЦИ

Знам да си опет ноћас она
најсјајнија звијезда горе,
знам да раскошним
сјајем скриваш
какве те тешке бриге море
од првог зрака до ране зоре.

Умори ли се од рада Рада,
шта ли је Јела данас јела,
гдје ли је Стана ноћас стала,
какве силе ломи мој Миле,
која ми гора чува Глигора?

Ми смо сви добро и здраво
и срећни смо, срећни јако;
вјеруј ми бар једном, мајко,
и хајде макар ноћи ове
без бриге утони у снове.

ПРАВОСЛАВНА ДУХОВНОСТ

ВИЗИЈА СВЕТОГ ОЦА ЈОВАНА ЧУДОТВОРЦА КРОНШТАДСКОГ

Свети и праведни отац Јован, Чудотворац, Кронштадски присећао се визије коју је имао у јануару 1901:

После вечерњих молитава легао сам да се мало одморим у својој соби, слабо осветљеној соби, јер осећах благу вртоглавицу. Пред иконом Пресвете Богородице горело је кандило.

После не више од пола сата чух чудан шум и неко ме дотакну за раме и благим гласом рече: „Устани, слуго Божији Јоване, и следи вољу Божију“.

Ја устадох и видех пред собом Старца који изгледаше величанствено. Коса му беше бело-сива, а он имаше на себи црну мантију и у руци носаше штап. Посматрао ме је благим погледом. Док сам се ја са великим напором уздржавао да се не срушим, моје руке и ноге се тресоше. Хтедох нешто рећи, али ми се језик не мицаше. Тада ме Старац прекрсти и смирење са радошћу ме испуни. Онда се и ја сам прекрстих. Старац показа штапом на западни зид моје собе и на зиду штапом написа бројке: 1913, 1914, 1917, 1922, 1924 и 1934. Одједном зида нестаде и ја ходајући са Старцем кретох ка некој зеленој ливади, а тамо видех мноштво крстова направљених од глине, дрвета или злата који означаваху гробове и ја упитах Старца због чега су ови крстови овде, а он благо одговори: „Ти крстови су за оне који су мучени и убијени за веру у Христа и због Речи Божије, те постадоше мученици“, те ми настависмо пут. Одједном видех целу реку крви, и питах Старца шта значи ова крв и колико је крви проливено? Старац погледа наоколо и одговори: „Ово је крв правих хришћана“. Тада показа

у висину на неколико облака и ја видех мноштво белих лампи (кандила) како горе, а онда почеше да падају на земљу једна за другом десетине и стотине и док падаху гасише се и претвараху се у пепео. Старац тада показа и рече: „Погледај“, и видех на облаку седам горућих лампи, и ја упитах шта значе ове лампе што падоше на земљу, а он одговори: „То су цркве Божије које падоше у јерес, а тих седам лампи на облаку су седам апостолских саборних цркава које ће остати до краја времена“.

Старац тада показа високо ка небу и ја видех и чух анђеле како пеју “СВЈАТ СВЈАТ СВЈАТ ГОСПОД БОГ САВАОТ“. Тада велика група људи са свећама у рукама хиташе поред нас са радосним и светлим лицима. У тој групи је било архиепископа, монаха, монахиња, затим група мирјана међу којима је било и младих, деце, чак и одојчади. Ја упитах чудотворног Старца шта је значење ових људи, а он одговори: „То су људи који страдаше за свету саборну апостолску Цркву, за свете иконе од руку злих уништитеља“. Ја упитах Старца да ли могу да им се придружим, а он одговори: „Још је прерано за тебе да би страдао и твоје придруживање не би било благословено од Господа“.

Онда видех велику групу одојчади која за Христа страдаше од Ирода и примише круне од ЦАРА НЕБЕСКОГ. Ходајући мало даље ми уђосмо у велику цркву. Ја хтедох да се прекрстим, али ми Старац рече: „Не мораш да се крстиш овде јер је ово место ‘ГНУСОБА ПУСТОШНА’ (Данило 12;11)“. У цркви беше непријатно, на олтару се налазило Еванђеље са звездом, свеће изгледаше као од катрана и гореше као дрва за потпалу, из чаше се ширио јак смрад. Тамо се још налазила просфора са звездом. Свештеник стајаше испред олтара са лицем црним као угаљ, а испод олтара се налазила жена обучена у црвено са звездом на уснама и вришташе кроз цркву смејући се и вичући „ЈА САМ СЛОБОДНА“. Ја помислих: Господе, како је ово одвратно. Људи као полудели почеше да трче око олтара, звижде и тапшу рукама, па запеваше хулне песме. Одједном муња севну, јак гром удари, земља се затресе и црква се сруши шаљући жену,

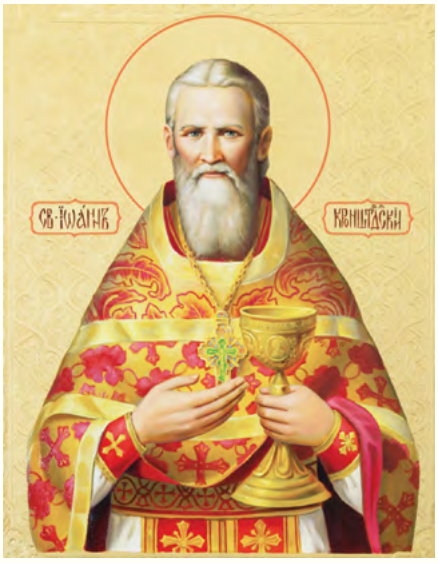

Св. Јован Кронштадски

свештеника, људе и све остало у провалију. Ја помислих: О, Господе, каква страхота, спаси нас, и упитах Старца какво је значење ове страшне цркве. Он одговори: „То су људи на земљи, јеретици који одбацише свету саборну и апостолску Цркву и прихватише нову модернизовану цркву коју Господ није благословио. У тој цркви они не посте, не присуствују свештенослужењима, не примају Свето Причешће. Ја уплашено рекох: „Господња је милост на нама, а ове је проклео смрћу…“ Старац ме прекину и рече: „Не тугуј, само се моли“. Тада видех масу људи од којих сваки имаше знак звезде на уснама, страшно се мучише жеђу и ходаше напред-назад. А кад нас видеше, почеше викати: „Свети оци, молите се за нас јер ми не можемо, а страшно нам је тешко. Наше мајке и очеви нас нису учили Закону Божијем. Ми чак немамо ни име Христово и не налазимо мира, ми одбацисмо Светог Духа и знак крста…“ Тада заплакаше.

Ја кренух даље пратећи Старца, и тада он показа руком на планину од људских телеса заливених крвљу, а ја јако уплашен упитах Старца за значење ових мртвих телеса. Он одговори: „То су људи који живеше монашки живот, одбацише Антихриста и не примише његов знак. Они пострадаше због вере у Христа и саборну апостолску Цркву и примише мученичке круне умирући за Христа. Моли се за ове слуге Божије“.

Без речи Старац се окрену ка северу и показа руком, и ја видех царску палату око које трчаше пси, дивље звери и шкорпије кезећи своје зубе и чељусти. Тада видех и цара где седи на престолу. Он у лицу блед и озбиљан рецитоваше ИСУСОВУ МОЛИТВУ. Наједном цар се сруши као мртав, његова круна паде, а пси, звери и шкорпије сатрше ПОМАЗАНИКА ВЛАДАРА. Ја ужаснут заплаках горко, а Старац ме узе под руку… Тада видех особу у белом. То беше ЦАР НИКОЛАЈ II, на његовој глави венац од зеленог лишћа, а његово лице бледо и помало крваво. Око врата имаше златни крст и тихо шапуташе молитву, и тада ми рече са сузама: „МОЛИ СЕ ЗА МЕНЕ, ОЧЕ ЈОВАНЕ, И РЕЦИ СВИМ ПРАВОСЛАВНИМ ХРИШЋАНИМА ДА САМ ЈА ЦАР МУЧЕНИК УМРО ДОСТОЈАНСТВЕНО И МУШКИ ЗА МОЈУ ВЕРУ У ХРИСТА И ПРАВОСЛАВНУ

ЦРКВУ. РЕЦИ СВЕТИМ ОЦИМА ДА СЛУЖЕ ПАРАСТОС МЕНИ ГРЕШНОМЕ, АЛИ ЗА МЕНЕ ГРОБА НЕЋЕ БИТИ“.

Убрзо све постаде скривено маглом, а ја плачући молих се за ЦАРА МУЧЕНИКА. Ноге и руке ми дрхташе од страха. Тада Старац рече Погледај и ја видех групе људи где леже свуда наоколо помрли од глади, а неки још живи једоше траву и биље док пси тргаше телеса мртвих. Неподношљив смрад се ширио наоколо. Ја помислих: О, БОЖЕ, ти људи не имаше вере, њиховим уснама они богохулише и за то примише ГНЕВ ГОСПОДЊИ… Још видех целу планину књига међу којима гамижаху црви и осетих страшан смрад, те запитах Старца какво је значење ових књига, а он одговори: „Ово су књиге пуне безбожништва и хуле на БОГА које ће затровати све хришћане јеретичким учењима“. Тада Старац дотакну својим штапом неке од књига и њих захвати пламен и ветар разнеја пепео.

Мало даље видех цркву око које лежаху гомиле листића са именима упокојених за помињање. Ја се сагех да узмем неке од листића да прочитам имена, али Старац рече: „ОВИ листићи са именима за упокојене леже овде већ много година и свештеници заборавише за њих“, а ја упитах: „Ко ће се молити за њих?“, а он одговори: „АНГЕЛИ ЋЕ СЕ МОЛИТИ ЗА ЊИХ“.

Пођосмо даље и Старац убрза да га са муком пратих. Онда ми показа и рече: „Види!“ и ја видех многи народ мучен демонима (ђаволима), који их мучише штаповима, вилама и кукама. Ја упитах Старца шта значи стање овог народа, а он одговори: „То су они који се одрекоше своје вере и који напустише свету саборну и

Св. Серафим Саровски

апостолску Цркву и прихватише нову модернизовану цркву. Ова група представља и свештенике, монахе, монахиње и мирјане који прекинуше своје завете и брак те се упустише у пијанство и сваку врсту безакоња и хуле“. Сви они имаху ужас на лицима, а из уста им се ширио неподношљив смрад, док их демони (ђаволи) мучише и вукоше у дубоку провалију из које се уздизала паклена ватра. Ја се страшно уплаших и прекрстих молећи се „Избави нас, Господе, од оваквог пута“.

Тада видех групу људи старих и младих страшно ружно одевених који подизаше велику „ПЕТОКРАКУ ЗВЕЗДУ“. На сваком крају звезде беше по дванаест демона (ђавола), а у средини звезде сам Сатана са ужасним роговима и издуженом и изопаченом главом. Он је ширио око себе пену на људе док говораше „Устајте ви проклети са знаком…“ Одједном се појави мноштво демона (ђавола) са жељезним печатима и на све људе стављаше знак, на усне, изнад лакта и на десну руку. Ја упитах Старца за значење овога, а он одговори: „ОВО ЈЕ ЗНАК АНТИХРИСТА“. Ја се прекрстих и кренух за Старцем.

Мало затим он нагло стаде и показа руком на исток где видех велику групу људи са радосним лицима где носе крстове и упаљене свеће у рукама, а међу њима се налазио велики олтар бео као снег и на олтару се налазио “воздух“ (вео којим се покривају Свети Дарови) са златном царском круном на којој је било исписано „на кратко време“. Патријарси, епископи, свештеници, монаси, монахиње и мирјани стојећи око олтара појаху „СЛАВА БОГУ НА ВИСИНИ И НА ЗЕМЉИ МИР“. Ја се из велике радости прекрстих и заблагодарих Господу. Тада Старац подиже свој крст увис три пута и ја видех планину телеса заливену крвљу, а изнад њих ангели летеше узимајући душе убијених за Реч Божију и носише их ка Небесима појући АЛИЛУЈА. Док посматрах, ја гласно заплаках, а Старац ме ухвати под руку и забрани да плачем говорећи: „Шта је угодно БОГУ, да је наш ГОСПОД ИСУС ХРИСТОС мучен пролио Своју Пресвету Крв за нас, а ови ће бити мученици који не прихватише знак Антихриста и сви који пролију крв своју примиће небеске венце“. Тада се Старац помоли за те слуге Божије и показа на исток, а речи пророка Данила се обистинише “ГНУСОБА ПУСТОШНА“ (Данило 12;11). ТАМО видех куполу јерусалимску над којом се налазила звезда, а у цркви велико мноштво милиона људи, а још многи покушаваху да уђу унутра. Ја хтедох да се прекрстим, али ме Старац ухвати за руку и рече: „ОВДЕ ЈЕ ГНУСОБА ПУСТОШНА“. Тада видех олтар где горише свеће од смоле, а на олтару се налазио крај у ватрено црвеној порфири. На

глави имаше златну круну са звездом, и ја упитах Старца: „Ко је ово?“, а Старац рече: „Антихрист“.

Он беше веома висок, са ватреним очима, црним обрвама, четвртасто убличеном брадом, лукаво, зло и страшно лице. Он се сам налазио на олтару. Тада подиже руке ка народу, руке му личише на канџе тигра, и повика: “ЈА сам краљ, ја сам бог, ја сам вођа и онај који нема мој знак биће убијен“.

Сви људи падоше ничице и обожаваше га, а он стављаше знак на њихове усне и руке да би могли примити мало хлеба и да не би поумирали од глади и жеђи. Тада пред Антихриста његове слуге доведоше неколико људи са завезаним рукама који му се не хтедоше поклонити. Они гласно рекоше: „МИ СМО ХРИШЋАНИ! МИ ВЕРУЈЕМО У НАШЕГ ГОСПОДА ИСУСА ХРИСТА!“, а Антихрист им у трену пооткида главе и хришћанска крв се проли. Тада у олтар пред Антихриста доведоше дете да му се поклони, али се дете не хтеде поклонити већ јасно исповеди: „ЈА САМ ХРИШЋАНИН И ВЕРУЈЕМ У НАШЕГ ГОСПОДА ИСУСА ХРИСТА, А ТИ СИ СЛУГА САТАНИН!“. Антихрист тада узвикну: „Смрт том детету!“ док остали који прихватише знак Антихриста падоше пред њим ничице и обожаваху га.

Одједном гром одјекну, мноштво муња поче да сева и ватрене стреле почеше да падају на слуге Антихриста. Тада велика ватрена стрела севну и погоди Антихриста у главу. Он махну руком, а круна му паде са главе на земљу и изломи се. Тада милиони птица полетеше на слуге Антихристове. Ја осетих да ме Старац узе за руку и поведе.

Ходасмо даље и ја видех још јако много проливене хришћанске крви и ту се сетих речи Светог Јована Богослова, у књизи Откровења, да ће крв бити коњима до узди. Ја помислих: Боже, спаси нас. Тада видех анђеле који летеше и појаху „СВЈАТ СВЈАТ СВЈАТ ГОСПОД БОГ САВАОТ“.

Старац погледа уназад и рече: „НЕ ТУГУЈ ЈЕР БРЗО, ВРЛО БРЗО ЋЕ ДОЋИ КРАЈ СВЕТА. Моли се Господу: БОЖЕ, БУДИ МИЛОСТИВ НА СЛУГЕ СВОЈЕ“.

Време се примицаше крају. Старац показа ка истоку, паде на колена и поче молитву и ја му се придружих. Тада Старац би подигнут у висину ка небесима и док одмицаше у висину ја се присетих да не знам Старчево име, те гласно повиках за њим „ОЧЕ, КАКО ТИ ЈЕ ИМЕ?“, а он благо одговори „СЕРАФИМ САРОВСКИ“.

ТО ЈЕ ОНО ШТО ЈА ВИДЕХ И ЗАПИСАХ ЗА ПРАВОСЛАВНЕ ХРИШЋАНЕ. Велико звоно зазвони над мојом главом и ја чувши звук устадох са кревета и помолих се:

„ГОСПОДЕ, БЛАГОСЛОВИ И ПОМОЗИ МИ МОЛИТВАМА ВЕЛИКОГ СТАРЦА, ТИ ПРОСВЕТЛИ МЕНЕ ГРЕШНОГ СЛУГУ, СВЕШТЕНИКА ЈОВАНА КРОНШТАДСКОГ“.

Преузето са сајта:
www.svetosavlje.org

ПРАВОСЛАВНА ВЈЕРОНАУКА

ВЈЕРОУЧИТЕЉ У ШКОЛИ И ВАН ШКОЛЕ

О личности вјероучитеља

* **Приступ и комуникација са ученицима, начин поучавања, љубав према просветном звању**
* **Стручни идентитет (теолошко + педагошко образовање, креативност у раду)**

Када имамо доброг вјероучитеља, ми немамо више ниједан проблем. Добар вјероучитељ надилази и са Христом побјеђује сваку препреку. Нарочито је битно да вјероучитељ оствари добру комуникацију са свима; са дјецом и наставницима. Комуникација је основни темељ нашег успјеха у школи и ван ње. Када је Бог створио Адама, Он разговара с њим, даје му слободу. Тражи од човјека да му буде сарадник, сатворац, пријатељ, да учествује у свему. Даје му власт да именује животиње и показује да је човјек властан над њима. Црква има дијалошки карактер. Литургија је заједничко дјело, дјело Бога и човјека, али и човјека и човјека. Знамо да у сваком Служебнику пише да народ одговара на сваку свештеникову прозбу. Не може сам свештеник служити Литургију, ти „дарови“ не би били освећени, јер их нема ко потврдити.

Вјероучитељ са својим

саговорницима треба увијек да подстиче стваралачку динамику. Слобода треба да буде наш атрибут у сваком разговору. Небитно да ли разговарамо са одраслим човјеком или са дјететом, морамо се трудити да увијек знамо да разговарамо са слободним бићем. А свако дијете је слободније од нас одраслих, јер нема рачуницу као ми одрасли. Саговорника треба посматрати као личност која је створена по лику Божијем. Насиље је над човјеком када му не дамо слободу. Разговор на часу, разговор са колегама не треба да буде држање придике, већ изношење свога мишљења. Најчешће када људи разговарају имају потребу да убиједе да вјерујемо у оно шта они заговарају. Разговор хришћанина са било којим човјеком прије свега треба да буде говорење Јеванђеља, јеванђелске благе вијести, што и значи у преводу. Наше ријечи треба да буду наша вјера, наш живот и најбитније је рећи оно у шта вјерујемо. Ако говоримо само информације, или ако говоримо оно у шта не вјерујемо, ми ћемо бити лажа и најбољи говорници за наше противнике. Треба говорити оно што је у срцу, оно што нас се дотакло и оно у шта вјерујемо. Та ријеч неће никада отићи у вјетар него право до срца саговорника.

„Тада рече Исус ученицима својим: Ако хоће за мном ко ићи, нека се одрекне себе и узме крст свој и за мном иде“ (Мт.16,24). Хришћански пут је пут узвишен, пут страдања, пут Великог петка, али прије свега и на крају свега пут Васкрсења и пут живота (сваке недјеље се сјећамо дана Васкрсења, као што каже литургијска молитва сјећања: „Сјећајући се свега што се ради нас збило: крста, гроба, узласка на небеса, сједања са десне стране Оца и *другог и страшног доласка*). Други Христов долазак се историјски још није догодио, али Литургија је предукус Царства Небеског и будућност и садашњост прожима у себи. Зато морамо бити визионари и вјесници будућег Раја. Наш пут је пут бесконачне љубави, гдје на жртву могу принијети само себе, као што је Христос принио Себе. Људи су често склони жртвовати све зарад својих интереса, а Христос жртвује Себе зарад наших интереса - то је наш пут и примјер...

Христос - Пастир Добри

У разговору увијек треба саслушати саговорника, изнијети свој став и рећи став Цркве. Ми нисмо хришћани што смо такви рођени као православни Срби од оца и мајке, већ зато што смо се опредијелили за хришћанство. Хришћанство је избор прије свега на крштењу (које захтијева озбиљну припрему), гдје смо примили Духа Светога, али и касније цијели живот треба да свједочимо Живога Бога и да будемо апостоли, свједоци вјере и у школи и ван ње и на сваком мјесту у Божијој творевини. Бити вјероучитељ озбиљан је избор.

„Идите, дакле, и научите све народе крстећи их у име Оца и Сина и Светога Духа, учећи их да држе све што сам вам заповиједио; и, ево, ја сам са вама у све дане до свршетка вијека. Амин“ (Мт. 28. 19-20). Христос каже: Прво научите, па онда крстите, јер је увођење у тајну вјере и истину хришћанства процес који захтијева озбиљну припрему. Ми увијек свједочимо истину.

* **До добрих рјешења долази се стрпљењем, истрајношћу и, прије свега, поуздањем у Господа. Зато час вјеронауке, разговор са колегама у зборници, као и разговор са сваким човјеком треба да буде свједочење вјере. Ненаметљивост је најбољи показатељ стваралачке умјетности.**

Богослужење и вјерска настава

* **Крајњи циљ вјероучитеља јесте уцрковљење дјеце.**

Вјероучитељ је веза између храма, свештеника и дјеце. Школа и учионица свакако нису богослужбени простор. Најбоље мјесто за проповиједи јесте, наравно, црква и света Литургија. Тада имамо пуноћу ријечи и дјела и самога Бога кога примамо у светој Чаши. Међутим, ми се морамо и у школи понашати као свој на своме. Школа је мјесто образовања, напретка, узрастања, мјесто гдје сви треба да имамо одговорност према дјеци, једни према другима, али и према обавезама које обављамо.

* **Никада не смијемо бити дестабилизирајући фактор, већ чинилац који доприноси напретку на свакоме мјесту.**

Вјероучитељ у школском колективу

Добро знамо да зборница има велику улогу у нашој мисији. Зато у зборници треба имати висок ниво одговорности. Прије свега својим примјером треба показати како хришћанин, вјероучитељ изгледа. Треба бити господин у свакоме погледу. Достојнима нас чини то што смо Господњи, што смо од Господа, а то тражи одговорност. Већ овдје на земљи ми свједочимо Царство Небеско. У Откровењу се каже: „Све што Бог створи би добро“. Ми смо људи поретка и људи који треба да теже да све буде добро. То треба да виде и да осјете наше колеге у зборници.

* **Не треба улазити у сувишне дијалоге, у беспотребне расправе, или - што је још опасније - не стављати се ни на чију страну (припадати некој групацији, клану).**

Често чујемо ***то сви раде***. Вјероучитеља то не оправдава, јер је наша мјера Христос. Ако себе спустимо на ниво који је непристојан за благоразумног човјека, наша мисија престаје, ми губимо сваки смисао и наука коју презентујемо постаје лажа, а наш живот постаје противан Христу. Па, ако сви раде погрешно, то нас не оправдава да и ми будемо такви. Наша је дужност да будемо Божији. Једино наше истинско опредјељење јесте Христос. Једини истински пут јесте пут Живота Вјечнога и то је једина истина, а то је ХРИСТОС. Ми онда више немамо проблема и недоумица, јер је наш избор лак, то је Христов пут и пут светитеља Његових.

Створени смо по лику Божијем. Образујемо се Христовом науком. Ако постанемо безобразни (без-образни), без лика по коме смо створени, постаћемо безбожни и противници Христови, и више нисмо просвјетни радници. Увијек треба да будемо примјер добра, трудити се, помоћи колеги када затреба.

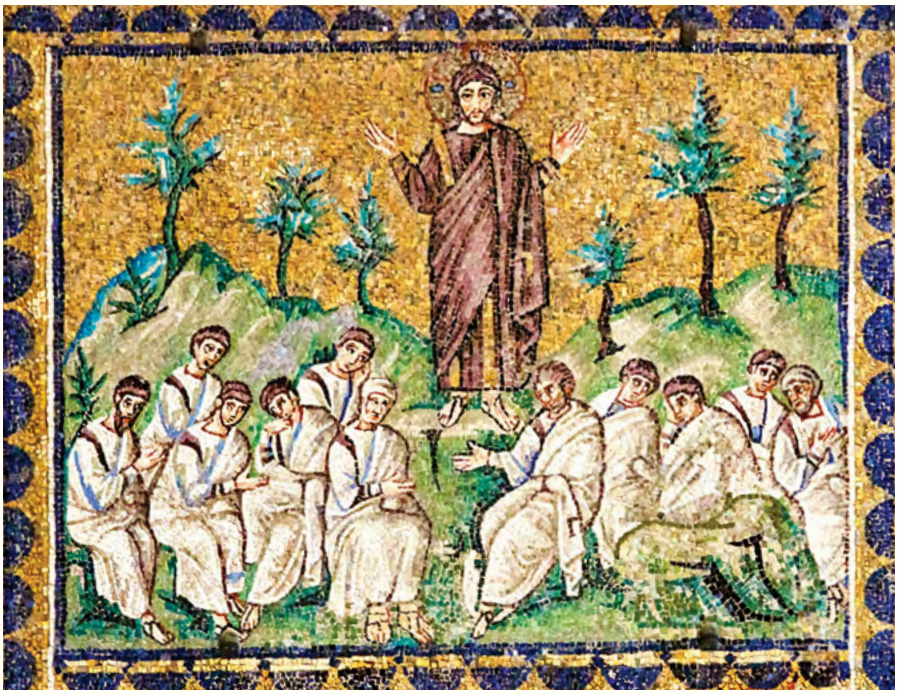

Христова Бесједа на Гори

* **Школске прописе треба поштовати и бити примјер одговорности у своме послу.**

Ми смо свједоци љубави, што подразумијева висок степен одговорности: према дјеци, према одраслима, према обавезама и творевини Господњој. Човјек је створен да доприноси, да уређује и чува. Не дај Боже никада супротно. Најбољи примјер љубави јесу монаси који су побјегли од свијета, Светогорци који желе крајњу изолацију, а опет када им дођемо, а често их узнемиравамо, покажу бескрајну љубав и гостопримство, јер само одрицањем своје воље можемо постати христолики, јер је Он рекао: „Оче, не како ја хоћу, него како ти“ (Мк.14.36).

Изазови у учионици

Учионица је мјесто гдје дјеца одрастају и сазнају. Дјеца, нарочито у мањем узрасту, исказују радозналост и траже пажњу за себе. Да бисмо дошли до доброг циља, потребно је показати пажњу и поштовање према свима. Често мислимо да неко није достојан пажње, да треба да му кажемо неке ствари, али смирење и ћутање некада постижу најбољи ефекат. Свети Серафим Саровски каже: „Никада се нисам кајао за оно што нисам рекао“. Језик је мач који сијече и пробада срце, а дјечија срца су њежна и њих дотиче свака ријеч. Дјеци је битно да чујемо шта то она кажу и како размишљају. Треба их подстицати, дозволити им да буду слободни, стварати од њих креативце. Добро знамо по својој дјеци, ко има дјецу, да она траже да их слушамо, да чујемо шта су рекли и са размишљањем да одговоримо, да то не буде оно „скидање са врата“, аха, климање главом, чиме показујемо незаинтересованост. Често осјетимо да нас људи не слушају, видимо

незаинтересованост на сваком мјесту, али вјерујте да дјецу много интересује све што питају и да прилагођеност одговора (иначе и било каквог разговора, којим се тоном изговара, каквим се рјечником користимо...) утиче на њихово васпитање и образовање.

* **Пажња је пола човјека.**

Уколико будемо заинтересовани за сваког појединца, за сваку личност, наша наука ће пронаћи слушаоце. Дјеца прије свега траже пријатеље, некога ко их чује, желе да будемо другари. На основу повјерења стичу се пријатељи (колико знамо тајни сачувати и када је тешко помоћи). Апостоли су вјеровали Христу и пошли за њим иако Га нису знали одранијe, али су видјели другачијег човјека који проповиједа живу ријеч. Жива ријеч осваја срце, ствара интересовање и тражи живот и истину.[1]

* **Вјероучитељ треба да буде смирен и да слуша.**
* **О својим претходницима једноставно не смије причати, као ни „бавити“ се другим наставницима.**

Оговарање колега и било ког човјека услуга је ђаволу и нарушава однос међу људима. Треба да се боримо за сваког човјека, за творевину, па и у школи за сваки предмет. Вјеронауку интересује:

Дјеца у школи и ван школе

и етика, и педагогија, и географија, и историја, и екологија, и цијели свијет, јер је управо створио овај свијет Господ. Свако знање и сазнање Бог је дао човјеку на узрастање док га не злоупотребимо. Добар ђак је понос и школе, и куће, и Цркве, а Црква све ово обухвата и прожима.

„И дозва Исус дијете и постави га међу њих. И рече: Заиста вам кажем, ако се не обратите и не будете као дјеца, нећете ући у Царство небеско. Који се, дакле, понизи као дијете ово, онај је највећи у Царству небеском. И који прими једно такво дијете у име моје, мене прима. А који саблазни једнога од ових малих који вјерују у мене боље би му било да се објеси камен воденички о врат његов и да потоне у дубину морску“ (Мт. 18.1-10). Тешко човјеку који саблажњава друге, а можете мислити каква је несрећа када дјецу повређујемо. Боље се и убити него бити онај који саблажњава. Зато је наша одговорност заиста велика, али и благослов Божији на нама, јер сарађујемо са онима који су најчистији и које Христос позива Себи и за које каже: Ако не будемо као они, нема Царства Небескога. На нама је одговорност какви ћемо бити и по чему ће нас памтити, али и по чему ће нас Господ познати. Колико се год трудио и којим се год методом користио, вјероучитељ ће оставити свој лични печат на теме које излаже дјеци.

* **Вјероучитељ мора имати искуство учествовања у црквеном животу.**
* **Мора имати способност да успостави контакт са дјецом.**
* **Мора имати способност и жељу да се усавршава и да умножава своје дарове.**

Вјероучитељ ван школе

Човјек је промјењљиво биће. Ми смо просвјетни радници (свештеници, ђакони, лаици) људи од којих се тражи да буду примјер и у које се гледа шта раде. Не можемо ми бити на „одмору“ у смислу да сада не радимо и да сада нисмо оно што јесмо и да се можемо опустити и себи све дозволити. Наша мисија и улога у овоме свијету јесте да ријеч јеванђелску свједочимо у свакоме тренутку и на сваком мјесту. Наша мисија се не завршава онога тренутка када

1 Познавао сам једног старог архимандрита, игумана манастира Добрићево - Симеона, који је сијао божанским ликом и имао времена за свакога и ријеч поуке према свакоме ко би то тражио. Кажу да часови његове вјеронауке нису били занимљиви што је био добар говорник, чак више су били лоши, али кажу сви да је он најбољи вјероучитељ, вјесник Јеванђеља, јер је познао Бога и посветио вријеме сваком ко је то желио.

школско звоно огласи крај часа. Наша мисија траје до сретања са Господом. Људи нас гледају: како се облачимо, како се понашамо, како живимо. Имамо терет, крст, али и благослов вјере.

Наш позив је да будемо господа, да будемо Господњи. Не мисионари се само ријечима. Народ каже да слика говори хиљаду ријечи, и ми смо та слика која треба да свједочи цијелим својим бићем. Када знамо кога представљамо и кога свједочимо, безобразно је бити безобразан.

* **Оно што свједочимо и начин на који поучавамо у школи - тако треба да живимо и да се понашамо и ван школе.**

* **Да не будемо у раскораку са нашом вјером (узорно понашање, начин комуникације, стил облачења).**

Хришћанин, вјероучитељ, свештеник треба да буде позитивна личност, да зрачи радошћу и надом. Захвалност је велика хришћанска врлина. Увијек можемо познати незадовољна човјека. Он нема ни мотива ни жеље да помогне себи, а како онда да помогне другоме. Ми морамо бити захвални и Богу и људима што имамо могућност и прије свега част да будемо вјероучитељи, јер бити вјероучитељ велика је одговорност и улога. Имамо могућност бити добар примјер и показати да љубав има и прву и посљедњу ријеч у овоме свијету. Ми смо свједоци Новога завјета, новога савеза Бога и човјека. Свједоци двије новозавјетне заповијести: Да волимо Бога и човјека. Сваки од нас хришћана, нарочито свештеника, на књигу Свето писмо може написати Оду радости. Немојмо зато себи дозволити да увијек говоримо шта не ваља, шта није добро. Наш живот и наше ријечи треба да буду позитивно „да“, као оно „амин“ које је Богородица рекла архангелу Гаврилу, који је дошао да јој саопшти вољу Божију. Молитва је много моћно средство пред Господом. Треба да се молимо Господу да нама руководи и да нас поучава.

Синиша Шаренац, јереј

„Освета је моја и ја ћу је вршити“

ПОВОДОМ ГОДИШЊИЦЕ УБИСТВА ЦАРСКИХ СТРАСТОТРПАЦА

Пре 101 годину, у ноћи између 4. и 5. (16. и 17.) јула 1918. године у Јекатеринбургу су стрељани царски страстотрпци и њихове верне слуге. Ова жртва је представљала врхунац који је руски народ доживео у годинама револуционарних немира.

Свети цар Николај II је осуђен на смрт након лишавања законите власти: погибија свргнутих монарха, премда може бити одложена на извесно време – представља историјску законитост, а не случајност. Из хрестоматија знамо за погубљење британског краља Чарлса I и француског краља Луја XVI заједно са супругом Маријом-Антоанетом. Муче-

Седница војног савета од 1. априла 1916. г. под председавањем цара

ничка смрт венценосних страстотрпаца у подруму Ипатијевске куће била је други чин трагедије започете у марту 1917. године кад су генерали који су прекршили заклетву, делујући заједно с лидерима Думе М. В. Родзјанком, А. И. Гучковом, П. Н. Миљуковом и А. Ф. Керенским, који ни раније нису крили своје жеље за променом државног уређења – за заменом самодржавља владавином представника у виду уставне монархије или парламентарне републике, приморали цара, врховног вођу Руских оружаних снага, да се у јеку великог рата одрекне престола.

Неки генерали – М. В. Алексејев, Н. В. Руски и А. М. Кримов су били директно ангажовани у завери усмереној на свргавање цара с престола; друге војсковође - главни команданти фронтова велики кнез Николај Николајевич, А. А. Брусилов, А. Ј. Еверт, В. В. Сахаров и главни командант Балтичке флоте А. И. Непењин – својим телеграмима су подржали злочиначку иницијативу завереника и изјаснили су се за одрицање: главни командант Црноморске флоте А. В. Колчак је „опрао руке“ и није одговорио на питање послато телеграмом из главног штаба о томе какав је његов однос према предстојећем одрицању цара.

Међу генералима који су издали цара био је и Л. Г. Корнилов. Преузевши 2. марта 1917. године, у јеку војног метежа, дужност главног команданта Петроградског војног округа од самозване Привремене владе, уместо да организује мере на гушењу бунта он је ухапсио свету царицу Александру Фјодоровну и њену децу, а затим их је држао под стражом у дворцу у Царском Селу.

Међутим, војни немири у престоници, под чијим изговором је извршен преврат, нису ослобађали војсковође од заклетве због које је у тако тешким околностима требало са изузетном ревношћу да остану верни цару по дужности.

Да би оправдали своје нарушавање заклетве ови генерали су касније тврдили да их је на одстрањивање Николаја II навела брига за то да руска војска настави рат против Немачке и њених савезница, да су инсистирајући на одрицању покушали да спрече пораз Русије. Можда су заиста тако размишљали тих дана. Међутим, свеједно нису успели да спрече капитулацију потписану Брест-Литовским мировним споразумом. Свргавање цара је само убрзало распад руске државне машине и руске војске, а издаја коју су учинили остаје злочин који је имао последице колосалних размера.

Зато се крв царских страстотрпаца не налази само на савести политичких посленика који су донели одлуку о њиховом убиству у Москви и Јекатеринбургу пре 101 године, већ и војсковођа који су издали свог врховног команданта, којем су се заклели на верност и чију су милост уживали. Ова њихова издаја је представљала први акт атентата на помазаника Божијег. Зато ћемо у истом реду с Лењином, Свердловом, Троцким, Голошчокином, Белобородовом и Војковом навести великог кнеза Николаја Николајевича, генерале Алексејева, Руског, Кримова, Еверта, Сахарова, Брусилова и Корнилова и адмирале Непењина и Колчака.

Ниједан грех не остаје без осврте. Коначна победа божанске правде десиће се на последњем и Страшном суду. Посмртна судбина човека који се преселио у други свет претходно се одређује на суду Божијем после његове смрти, и овај Његов суд покрива вео тајне. Али ради уразумљивања и упозоравања људи који живе на земљи Господ често на видљив начин показује жалосне последице злочиначких дела на земаљској судбини грешника.

Погледајмо какав је био крај живота директних политичких убица царских страдалника. Кључну улогу у доношењу одлука од стране Јекатеринбуршког савета о убиству крунисане породице одиграли су лидери локалних бољшевика Ф. И. Голошчокин, А. Г. Белобородов и П. Л. Војков. Голошчокин који се осим убиства царских страстор-

Испитивање Бориса Коверде на Варшавској железничкој станици после убиства Војкова

паца прославио још и као виновник масовне глади у Казахстану где је био на челу бољшевичке партијске организације крајем 1920-их – почетком 1930-их година стрељан је 28. октобра 1941. године, потпуно праведно, као народни непријатељ. За време владавине Н. С. Хрушчова је био рехабилитован, што је било потпуно неправедно. А. Г. Белобородов, који није био џелат само царске породице, већ и донских козака једно време је обављао дирљиву дужност председника комисије за побољшање живота деца, али је 1927. године избачен из ВКП(б) и послат у прогонство у Архангелск као троцкиста. Стрељан је 10. фебруара 1938. године. И овај џелат је рехабилитован 1958. године, а четири године касније посмртно је враћен у рођену партију – испоставља се да својеврсна вера у загробни живот, није била туђа комунистима из времена „отопљења“ за време Хрушчовљеве владавине. П. Л. Војкова је у Варшави где је вршио дужност совјетског амбасадора, 7. јуна 1927. године убио руски емигрант Борис Коверда због чега га је пољски суд осудио на доживотну робију, али је изашао на слободу после 10 година затвора.

Из Кремља су директни налози за обрачун с царском породицом потекли од лидера совјетске државе председника ВЦИК-а Ј. М. Свердлова, иницијатора одлуке ВЦИК-а од 2. септембра 1918. године о „црвеном терору“. По званичним информацијама Свердлов је умро од „шпањолке“, како се тада називао грип, 16. марта 1919. године, кад му је било 33 године. Међутим, у то време су се ширили гласине о томе да је његова смрт била последица батина које је добио у Орлу за време говора на радничком митингу: незадовољни политиком совјетског руководства локални пролетери су напали говорника и један од њих му је разбио главу. По причама које су забележене у историјској литератури ова чињеница је скривена, пошто је доводила у питање пропагандну тезу о томе да совјетска власт врши диктатуру пролетеријата. Одлуку о убиству цара, царице и њихове деце Свердлов је претходно усагласио с Лењином, чији су биографија и крај познати свету, те нису потребна објашњења.

Изгледа да је у разматрању судбине царских сужања од највишег политичког руководства земље осим Лењина и Свердлова учествовао још само Троцки. Ради се о томе што је одлука о убиству у Москви донета незванично, без записника, зато околности њеног доношења нису потпуно разјашњене ни дан-данас. Има основа да верујемо у касније тврдње Троцког да се он супротставио стрељању царских сужања због формалне одлуке локалне јекатеринбуршке власти и да је уместо тога предлагао да се организује громогласно суђење у главном граду, те да је намеравао да наступи на њему као тужилац. Судећи по његовом карактеру и склоностима заиста је могао да жали због тога што није одржана дуготрајна представа на којој би блистао својом красноречивошћу у присуству репортера из целог света. У сваком случају, за светог цара Николаја II притом није предвиђао другачији исход суђења осим смртне пресуде. Троцки је доживео пораз у борби за лидерство 1923. године Из главног штаба владајуће партије – Политичког бироа ЦК ВКП(б) је искључен 1926. године, а 1927. године је био лишен свих дужности и послат у прогонство, а 1929. године је протеран из земље. Дана 20. августа 1940. године смртно га је ранио шпански комуниста Р. Меркадер у главном граду Мексика са истоименим називом, одакле је руководио IV Интернационалом коју је основао у емиграцији, и следећег дана је умро.

Сад ћемо рећи нешто о крају живота највиших војсковођа који су издали цара. Дана 5. јануара 1929. године у сопственој вили у француском летовалишту Антибу умро је велики кнез Ни-

Мексички полицајци с пијуком за лед. 1940. г.

колај Николајевич. Коњички генерал А. А. Брусилов је умро 17. марта 1926. године у својој постељи, који је у то време био на дужности главног инспектора коњице Радничко-сељачке Црвене армије. Генерал пешадије М. В. Алексејев је преминуо 8. октобра 1918. године у Јекатеринодару где је предузимао мере за организовање оружаног отпора бољшевицима дошавши на чело Добровољачке војске после погибије Корнилова.

Вице-адмирал А. И. Непењин је пао као жрва жртва револуције међу највишим војсковођама, а у коју је сам био увучен изјаснивши се у телеграму упућеном главном штабу за одрицање Николаја II: 4. марта 1917. године убијен је пуцњем у леђа у Хелсингфорсу (Хелсинки) док је ишао на револуционарни митинг на који су га приморали да иде пијани морнари – „лепота и понос револуције“, по речима Троцког. Генерал-мајор А. М. Кримов који је подржао Корнилова, тадашњег главног команданта у његовом неуспелом наступу, извршио је самоубиство 31. августа 1917. године изашавши из кабинета премијера А. Ф. Керенског који га је подвргао понижавајућем испитивању у вези с „Корниловљевим метежом“. Сам генерал пешадије Л. Г. Корнилов убијен је 31. марта (13. априла) 1918. године за време док је на Јекатеринодар јуришала Добровољачка армија којом је тада командовао. Адмирала А. В. Колчака који се прогласио за врховног владара Русије и који је доживео пораз у грађанском рату с бољшевицима команда Чехословачког корпуса је предала локалним властима и по одлуци Иркутског војно-револуционарног комитета стрељан је 7. фебруара 1920. године.

Пензионисани генерал пешадије Н. В. Руски живео је у Пјатигорску. Кад је град освојила Црвена армија он је ухапшен као талац и стрељан 19. октобра 1918. године. Генерал пешадије А. Ј. Еверт је први пут ухапшен у Москви 14. фебруара 1918. године. Није много времена провео у заточеништву, али је 20. септембра, убрзо након проглашавања „црвеног терора“ поново ухапшен и налазио се у тамници у Можајску. Убијен је 12. новембра 1918. године приликом преласка из Можајска у Москву – по званичном саопштењу „приликом покушаја бекства“. Коњичког генерала В. В. Сахарова стрељали су „зелени“ бандити на Криму у Карасубазару (данашњи Белогорск) у августу 1920. године.

Не дотичите се помазаника Мојих (Пс. 104: 15), – рекао је Господ, упозоравајући оне који се дрзну да посегну на власт Богом постављених владара. Трагична судбина људи који су посегнули на закониту власт, а затим и на живот светог цара Николаја II је једно од сведочанстава истинитости ове заповести.

Протојерej Владислав Ципин
Са руског Марина Тодић
22 / 07 / 2019

Преузето са сајта:
www.pravoslavie.ru
(српска верзија)

ПРЕЛАЗАК ГРАНИЦЕ СМРТИ МОНАСИ ПСКОВО-ПЕЧЕРСКОГ МАНАСТИРА КОЈИ СУ РАТОВАЛИ НА ФРОНТУ

„Сва наша браћа која су ратовала на фронту одликовала су се изузетним смирењем, које нису стекли у монашком искуству, које нису усвојили трудом, већ смирењем страдања које су стекли преласком границе смрти. И овај дар смирења су нам донели у манастир. И њихово искуство нам је давало светлу наду у подношењу невоља, јер су они претрпели велике невоље,“ – речи су јеромонаха Свето-Успењског Псково-печерског манастира Хрисанта о сабрању обитељи која су прошла кроз Други светски рат.
Данас, на Дан победе, предлажемо вам да се сетимо њихових имена и да одамо пошту сећању на њих.

Архимандрит Алипије

(у свету Иван Михајлович Воронов)

Рођен је 1914. године. Похађао је вечерњи студио при Московском савезу совјетских уметника у бившој радионици Сурикова. Од 1942. године се борио на фронтовима Другог светског рата. Прошао је борбени пут од Москве до Берлина у саставу Четврте тенковске армије. Учествовао је у многим операцијама на Централном, Западном, Брјанском и Првом украјинском фронту. Награђен је орденом Црвене звезде, медаљом За храброст и неколиким медаљама „За борбене заслуге“.

Дана 12. марта 1950. године је постао искушеник Тројице-Сергијеве лавре (Загорск). Од 1959. године је намесник Псково-печерског манастира. Вратио је манастирске драгоцености из Немачке. Обавио је огроман рад на рестаурацији и осликавању манастира.

Историчар уметности Сава Јамшчиков се сећао: „Често су ме питали: зашто је тако леп мушкарац отишао у манастир? И свуда се причало о томе да је био тешко рањен, да није могао да има деце... И једном је он сам започео разговор на ову тему, па каже: ‘Саво, све су то празни разговори! Просто, рат је био толико чудовишан и толико страшан да сам дао себи реч да ћу ако преживим отићи у манастир да се борим против будућих ратова.’“

Упокојио се 1975. године.

Схимонах Јеремија

(Анфалов Андреј Иванович)

Рођен је 1904. године у селу Арестантка у Чернушинском рејону у Пермској области, у сељачкој породици Анфалов, од родитеља Ивана и Гликерије. Завршио је 4 разреда сеоске школе. Изучио је тесарски занат и у овој струци је радио до 1940. г.

Хиљаду деветсто четрдесет прве године, на самом почетку рата Андреј Иванович је био

мобилисан и упућен у војну железничку јединицу бр. 3 при фронту. По завршетку рата радио је у Минску на Западној железници.

Андреј Иванович је 1973. године дошао у Печоре у Псковској области и постао је сабрат Псково-печерског манастира. Примио је велику схиму с именом Јеремија.

Упокојио се 1986. године.

Јерођакон Максим *(Кирин Михаил Фјодорович)*

Рођен је 1919. године у селу Секинес у Мамадишком рејону у Казанској области, у сељачкој породици. Није стекао формално образовање. Године 1942. године мобилисан је у Црвену армију на фронт где је служио као снајпериста. Исте године је тешко рањен. Демобилисан је у октобру 1945. г.

У току Другог светског рата награђен је орденом Црвене звезде и медаљом „За освајање Берлина".

Обилазио је храмове, певао је за певницом. Године 1971. служио је као црквењак при храму у Новосибирској епархији и постављен је за чтеца. У Свето-Успењски Псково-печерски манастир дошао ј 1978. г. Исте године је примио постриг у мантију с именом Максим. Упокојио се 1991. године.

Јерођакон Анатолије
(Семјонов Андреј Семјонович)

Рођен је 1905. године у селу Варварино у близини Пскова у побожној хришћанској породици. Од 5. септембра 1939. године је у редовима Совјетске армије учествовао у рату против Финаца, рањен је у кук думдум-метком и лечио се у војној болници.

Хиљаду деветсто четрдесет четврте године је отишао на фронт као болничар, 19. октобра 1944. године на Прибалтичком фронту погодио га је гелер, па је остао без леве шаке.

У Псково-печерски манастир стигао је у априлу 1945. године. А 1947. г. је примио монашки постриг с именом Анатолије. У чин јерођакона рукоположен је 1953. године. Архимандит Алипије (Воронов) га је одредио за сабрата који одговара за појање братског хора.

На празник Успења Пресвете Богородице 1977. г. награђен је орденом светог равноапостолног кнеза Владимира III степена.

Упокојио се 1986. године.

Игуман Сава *(Бондаренко Петар Андроникович)*

Рођен је 1909. године у селу Степок у Тарашчанском рејону у Кијевској области у сељачкој породици Бондаренко од родитеља Андроника и Јулијаније. Средњу школу је завршио 1925. године, а 1935. године – Лењинградски медицински техникум после чега се уписао на Лењиградски медицински факултет.

У Црвену армију је мобилисан 1941. г. где је служио као лекар. Био је рањен. Награђиван је. Демобилисан је 1945. г. у звању пуковника медицинске службе.

По одласку у пензију у њему се родила жеља да постане свештеник. Његов сан се остварио у далекој Иркутској епархији. Владика га је рукоположио за ђакона, а затим за свештеника и дао му је парохију у граду Јакутску, где је служио преко десет година. За то време је ванредно завршио богословску средњу школу и факултет и примио је монашки постриг.

У Псково-печерску лавру је дошао 1982. године, јер је желео да оконча живот у манастиру. Отац Сава је ујутру и увече ишао на црквене службе и учествовао је у саборним богослужењима.

Упокојио се 1984. године.

Схиархимандрит Пајсије (*Семјонов Петар Васиљевич)*

Рођен је 1924. године у сељачкој породици у селу Паторки у Псковском рејону, у Псковској области.

Завршио је курс у основној сеоској школи и радио је код куће у домаћинству.

Петар Семјонов је 7. јула 1944. године мобилисан у Црвену армију и ратовао је против Немаца. Био је тешко рањен и контузован 22. августа 1944. године. Више од једног дана прележао је засут земљом од експлозије пројектила. Лечио се у војној болници и демобилисан је 14. децембра 1944. г. Награђен је орденом Великог отаџбинског рата.

Петар Семјонов је 15. октобра 1945. године дошао у Псково-печерски манастир где је обављао различита послушања. Касније је примио монашки постриг с именом Пајсије.

На Лазареву суботу 1948. године рукоположен је у чин јеромонаха.

У чин јеромонаха је рукоположен 1949. године.

Од 20. новембра 1954. године служио је у парохији у дрвеном храму пророка Божијег Илије у селу Јушково у Печорском рејону. У Псково-печерски манастир се вратио 1999. године и примио је постриг у велику схиму. Упокојио се 2000. године.

Архимандрит Антипа *(Михајлов Василиј Михајлович)*

Рођен је 1924. године у селу Љубјат у Палкинском рејону у Псковској области. Средњу школу је завршио 1941. г. У периоду 1942-1945. г. учествовао је у Другом светском рату. Награђен је медаљама: „За храброст“, „За победу над Немачком“. После победе се вратио у завичај.

Свесавезни ванредни институт совјетске трговине завршио је 1952. г. и радио је у струци. У Псково-печерски манастир је дошао 1955. г. У чин јерођакона посвећен је 1956. г.

Године 1957. рукоположен је за јеромонаха. До 1960. године обављао послушања пекара и економа. Од 1960. године био је усрдни свештенослужитељ.

У чину архимандрита упокојио се 1989. године.

Архимандрит Јероним *(Тихомиров Иван Матвејевич)*

Рођен је 1905. године у селу Демидову у Псковском рејону у Псковској области, у сељачкој породици. Године 1941. мобилисан је у војну службу и тешко рањен. Демобилисан је ради лечења у позадини.

Од 27. маја 1947. г. је искушеник Псково-печерског манастира. Исте године у децембру примио је постриг у мантију с именом Јероним.

Упокојио се 1979. године.

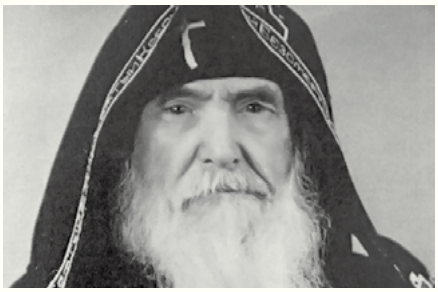

Схимонах Иринарх *(Казањин Василиј Григорјевич)*

Рођен је 1908. године у селу Росоши у Алтајској покрајини. Од раних година је радио с оцем на сеоском газдинству. Добио је позив за војску 1930. г. Демобилисан је 1932. г. У Црвену армију је позван из Череповеца 1942. г. Четири пута је рањен, демобилисан је 1945. године.

Награђен је орденом Отаџбинског рата, двама орденима Славе, медаљом „50 година победе у Великом отаџбинском рату“.

У Печоре се преселио 1970. г. У августу 1975. г. примио је постриг у мантију с именом Филип. Обављао је послушање столара.

Упокојио се 1997. године.

* * *

Псково-печерски манастир је једини манастир на територији Русије који никад није био затворен. Кад је шездесетих година у манастир дошао овлашћени за верска питања с наредбом о затварању намесник манастира, учесник у Другом светском рату архимандрит Алипије (Воронов) је отворено одбио да се потчини власти и рекао је: „Радије ћу примити мученичку смрт, него да затворим манастир. Ако будете хтели то да учините на силу, знајте да имам шездесет монаха од којих је две трећине учествовало у рату. Они ће се борити до последњег човека. А ја ћу откопати топове из Петровог времена и приредићемо вам другу одбрану Стаљинграда. Преостаће вам само да нас бомбардујете из авиона, али ви то нећете учинити, зато што је близу Европа – сазнаће светска јавност.“

„Не зна се да ли би се партијско руководство коначно повукло, али је у то време манастир посетила премијерка Индије Индира Ганди. Била је потресена оним што је видела (по сећању о.Натанаила, плакала је у пећинама) и очигледно је направила добру рекламу – овамо су једна за другом почеле да долазе стране делегације и питање затварања се више није постављало,“ – писао је новинар Леонид Виноградов.

Детаљније о животу манастира у годинама Другог светског рата можете прочитати ОВДЕ[1].

Фото: https://vk.com/ppmonastery

Са руског Марина Тодић
„Псковская лента новостей“
15 / 05 / 2019
Преузето са сајта: www.pravoslavie.ru
(српска верзија)

1 https://www.pskovo-pechersky-monastery.ru/letopis/12-monastyr-v-gody-velikoj-otechestvennoj-vojny-1941-1945-gg

ЗЕМЉИН СО

„Ви сте со земљи;
ако со обљутави, чиме ће се осолити?
Она већ неће бити ни за шта,
осим да се проспе напоље да је људи погазе.“
(Из Бесједе на гори, Матеј 5:13)

Један од препознатљивих канона српске средњовијековне умјетности, као дио насљеђа Византије јесте намјерно анонимно ауторство. Односно не постоји ауторско начело, а данас се бавимо ауторским правима. Тај манир, то право посвједочава измијењену природу умјестности, али и посвједочава много у мноштву. Да је ипак све у славу и по промисли Господњој, да је наше заиста само оно како то већина животописаца негдје на магрини биљежи „ја грешни, раб Божји“, „недостојни“... Како Богдановић биљежи: „...средњи вијек не прави разлику између писара и писца, преписивача и књижевника, ауторство се признаје једино у одступањима, у погрешкама, све остало је благодат Духа Светога.[1]“ Савремена умјетност се у великој мјери одвојила од своје двојне улоге да буде и литургијска и световна, али не и у потпуности, као што то није могла ни када је изгледало да су све везе прекинуте, када је била у највећој негацији. Но, данас је мало ко спреман да се сакрије и дјела као некадашњи они који су списали, иконописали и испојали најљепше духовне трагове, свјесни да је све по благодати која им је дарована. Али као што то обично бива када смо на прагу детерминизма и сигурних закључака, посвједочи нам се обратно и наново се враћамо оној увијек рабљеној катарци коју ја ли вјетар и олује, ја ли добре струје тјеку и тичу кроз времешност овоземаљског постојања.

Ако кажемо дијете, књига, игра, пјесма, цртеж, иконе, тако сабране ове ријечи дјелују лијепо. И поново - најљепше. Као симболи или у свом основном значењу буде у нама топлину и оне непрегледне дубине од којих смо саткани да будемо чисти, да активно дјеламо у жудњи за Царством небеским... Овако се иза „Књигралишта“ (http://knjigraliste.rs/) сакрила једна дивна богонадахнута рука која

1 Богдановић, Димитрије *Историја старе српске књижевности*, СКЗ, кола LXXIII, књига 487, Београд, 1980, 28.

је пригрлила и окупила око себе хиљаде оних који читају и гледају како Лепотанчићи који су мала светосавска звонца, позивају једноставним, гномским почесто стиховима на прави христолики живот. Оно што је најважније ово мисионарење одвија се у таквом складу са савременошћу и иде из профаног ка светом у тој мјери да и само ширење вјере тече у скромној свјетлини пуцкетања свијеће у тмини. Иако је мали напор потребан да знатижељни открију ко се крије иза „Књигралишта“ похвално је што је псеудоним у облику мноштва и простора и симболизује све гноме које нас вуку ка идеји и осјећању Љубави ка ближњем, Љубави која сваког од нас преплави као поглед дјетета које може бити било чије и било какво, јер је једино пред дјететом, данас у свијету какав нас окружује остајемо разоружани, без предрасуда, без гордости, једино нас такав блиски контакт са дјететом враћа у крило Господње, катапултом и без остатка!

Зато изразом дјечјег цртежа који је пропраћен лаконским, али увијек сажетим стихом, „Књигралиште“ радује најмлађе и учи одрасле да се врате себи, а у себи дјетету, а дјететом у крило Онога који је ради нас све што лако изговоримо, а дјелом тешко или никада не остваримо. Када су се „Лепотанчићи у свету слова“ и „Лепотанчићи у свету линија“ појавили безмало као дидактичка средства инспирисани дугогодишњим радом са дјецом са посебним потребама, то је био скромни увод у оно што је разбуктало друштвене мреже. Симптоматично за савремене трагаоце *лајф коучинга* су мотивационе поруке, којима раслабљени духом не хају ни да ли их потписује Буда, Далај Лама, Андрић, Достојевски, Меша, или се какав доконик дохватио неког фотошопа потписао ко зна кога (јер ко је доконији да провјерава), па се *кликће, шерује, лајкује,* до у недоглед. Оригиналини рад, оригинални цртеж, оригинална порука која у световном руху посвједочује христолике мисли добродошла је расплабљенима, али и оним мало или тренутно стабилнијим, и на исти начин, само у позитивном смјеру, шири се мрежама, обављајући један безмало свети задатак. Њежни колорит, контуре дјечјег цртежа, бијели Лепотанчићи на један духовно и психички здрав начин пролазе кризне моменте у свакодневици сваког човјека. Лепотанчићи су углавном дјеца, али и по који одрасли се нађе у том шареноликом свијету које на први поглед безбриним и безболним бојама, линијама и порукама лијече најдубље и најважније прекретнице у њима.

А онда ту није крај! „Књигралиште“ узима со у руке и даје је земљи!

Житијска књижевност иако је имала један снажан национални корпус у династичкој лози Немањића, све доцније се тај импулс проређује иако заблиста сјајним усамљеним текстовима, више се повукла из умјетности у информативно-богословље, други трагос овог жанра је у непостојању превода који би адекватно одговарали и умјетности ријечи, ако говоримо о ширем, православном контексту житија. Што се тиче савременика „Опсада цркве Светог Спаса“ Горана Петровића или хагиографски опус Љиљане Хабјановић Ђуровић могу значити неке облике савременог третирања овог жанра, али опет питање је питање колико у томе

смислу остварују своју канонску улогу, јер су дубоко одређени романескним структурама и анахроним језиком. Визуелно, данас, како год се ми опирали, односи примат, а „Књиралиште“ иконописе у соли управо литургијску и у њој житијску књижевност у облику настајања и нестајања сцена у соли којима, фасцинантно понекад, чак објема рукама једновремено твори ликове светитеља! „Земљи со“ је подухват у којем су се до сада појавила три кратке визуелне форме посвећене Светом Сави, Светом Симеону Мироточивом (на страници „Књиралишта“ на Фејсбуку) и празнику Цвети (први званични на Јутјуб каналу: „Деца неба“ https://www.youtube.com/watch?v=sCcwuQs48fc). Комбинујући опет византијски иконопис са оригиналном цртачком поетиком дјечјег цртежа Лепотанчића. Ако савремено библиотекарство и издаваштво више не користи стандардни облик препоруке књиге него се окреће филмованим формама трејлера, онда је овај корак „Књиралишта“ свакако нека врста трејлера за годишњи празнични циклус. Гледалац је нијем у ишчекивању наредног покрета руком, док у позадини чује познате богонадахнуте стихове Владике Николаја или стихире, какав тропар, обојене појачким ведринама „Пирга“, или других солиста. И опет синкретички ако говоримо са аспекта умјетности, и саборно ако говоримо са аспекта богословља. Након гледања које траје колико и једна пјесма, не дуже, не остаје вам друго него да жедни Христових извора јурнете ка читању Псалама или Завјета, отворите житије Светога Симеона или Светога Саве, или, што је најљепше похрлите својој Цркви, да молитвено исијавате благодат која вам је дарована чистим срцем вјештих руку.

Као што у православљу нема подјела, већ тежњи које су исте свима, тако и оно што „Књиралиште“[2] дарује јесте за све узрасте, за свачије уши и очи, дакако који желе чути и видјети.

Јелена Калајџија,
МА књижевности и језика и библиотекар

2 Анђелка Елезовић, дефектолог и гешталт психотерапеут идејни творац је „Књиралишта“ и рука у соли. У складу са овим текстом и њеним радом оставили смо ово име на овом скромном мјесту које би значило маргину. Маргину из које цвјета велики лијепи цвијет савремене српске духовности.

ИСАК ЊУТН О ВАСКРСЕЊУ МРТВИХ

Једном су запитали Њутна: „Како је могуће да тела мртвих, одавно распаднута, поново постану тела својих душа?“ На то је научник помешао гвоздене опиљке са земљом и упитао своје саговорнике: „Ко може да издвоји из прашине и састави ове гвоздене опиљке?“ Одговор није добио. Онда је Њутн узео магнет и принео га мешавини. Настало је комешање честица. Опиљци гвожђа почели су се хватати за магнет и једни за друге. У прашини није остало ни молекула гвожђа. Тада Њутн рече присутнима: „Онај, који је оволику силу дао мртвом камену, зар Он не може дати такву моћ нашим душама када буде требало да се обуку у своја прослављена тела“.

Света Марија Магдалина – Блага Марија

Света Марија Магдалина беше родом из града Магдале у Сирији, због чега и би названа Магдалина, из племена Исахарова. Мучена од седам злих духова, она чу за Христа Спаситеља како изгони ђаволе и исцељује од свих болести. Стога она дође к Спаситељу који у то време прохођаше градове и села у Галилеји проповедајући Еванђеље, исцељујући Својом божанском силом и свуда чинећи добро свима, и човекољубиве милости Његове удостоји се и она.

Пошто апостолски послужи Господу, света Магдалина се блаженим уснућем престави ка Господу, и би сахрањена у оној истој пећини, у којој касније и свети седам младића, чудотворно успаваних на стотине година, потом оживелих, па онда умрлих. Нетљене чудотворне мошти свете равноапостолне Марије Магдалине бише у деветом веку при цару Лаву IV Мудром свечано пренете из Ефеса у Цариград и смештене у храму манастира светога Лазара, чинећи чудеса у славу Христа Бога нашег, коме част и поклоњење кроза све векове. Амин.

ХРАМ СВЕТОГ ПРОРОКА ИЛИЈЕ

Градачац

Једнобродни храм је димензија 9x18 метара. Градња храма почела је 1882. године. Храм је освештао 8. новембра 1887. године митрополит зворнички Дионисије II Илијевић. Звона за храм купљена су 1927. године, а коштала су 52.000 динара. Освештао их је 13. новембра 1927. године епископ шабачки Михаил.

У посљедњем, Одбрамбено-отаџбинском рату, од 1992. до 1995. године, храм је оскрнављен и претрпио је велика оштећења.

Након ратних страхота оскрнављени и оштећени храм адаптиран је да би се у њему могла вршити богослужења. Права обнова услиједила је од 2007. до 2009. године. На радост малобројних парохијана ове парохије, 19. јула 2009. године епископ зворничко-тузлански Василије Качавенда освештао је обновљени храм. Иконостас је 2009. године израдио дуборезац Александар Нинковић из Модриче.

Источно, на брду изнад храма, поред парохијске куће, постоји часна трпеза која свједочи да је првобитно на том мјесту постојао храм. У љетопису се наводи да је 1839. године ту постојала дрвена ћелија која је служила као прва српска школа, а од 1850. године као храм.